

HØRINGSNOTAT

Center i Energistyrelsen
Center for VE

Enhed
Bioenheden

Dato
27.05.2021

J nr. 2020-5896

Høringsnotat vedr. udkast til to bekendtgørelser om bæredygtighed m.v. for biomassebrændsler og flydende biobrændsler (delvis implementering af direktiv om fremme af anvendelse af energi fra vedvarende energikilder).

Udkast til bekendtgørelse om bæredygtighed og reduktion af drivhusgasemissioner for biomassebrændsler og flydende biobrændsler til energiformål m.v. (bæredygtighedsbekendtgørelsen) og udkast til bekendtgørelse om Håndbog om opfyldelse af bæredygtighedskrav og krav til reduktion af drivhusgasemissioner for biomassebrændsler til energiformål (håndbogs-bekendtgørelsen) blev sendt i ekstern høring den 9. december 2020 med frist for afgivelse af høringssvar den 15. januar 2021.

Der er modtaget i alt 23 høringssvar i høringsperioden.

Følgende 21 høringsparter har fremsendt bemærkninger til lovforslaget:

- 3F
- Asfaltindustrien
- Biogas Danmark
- Dall Energy
- Dansk Affaldsforening
- Dansk Energi og Dansk Fjernvarme (samlet høringssvar)
- Dansk Erhverv
- Dansk Miljøteknologi
- Dansk Skovforening
- Danske Halmleverandører
- Danske Maskinstationer og Entreprenører
- DSH Wood
- HOFOR
- Landbrug og Fødevarer
- Nature Energy
- Preferred by Nature
- Partnerskabet for Ansvarlig Træbiomasse
- PL – Skovejer
- Træ- og Møbelindustrien
- Verdens Skove, Rådet for Grøn Omstilling, Verdens Naturfonden, Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace, Klimabevægelsen og Dansk Ornitologisk Forening (samlet høringssvar)
- Verdo Trading

Følgende to høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til lovforslaget:

- Dansk Arbejdsgiverforening
- Erhvervsflyvningens Sammenslutning

I det følgende vil de væsentligste punkter i de indkomne høringsvar blive gennemgået efterfulgt af Energistyrelsen s bemærkninger for hvert emne. Bemærkningerne er markeret med kursiv. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringsvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene har berørt følgende emner:

Nr. 1: Generelle bemærkninger

- 1.1. Overordnet
- 1.2. Krav til bestemte anvendelser
- 1.3. Klageadgang og sanktioner
- 1.4. Andet

Nr. 2: Bemærkninger til håndbogsbekendtgørelsens opbygning m.v.

- 2.1. Sproglige præciseringer
- 2.2. Håndbogsbekendtgørelsens opbygning
- 2.3. Simplificering af håndbogsbekendtgørelsen

Nr. 3: Omfattede aktører og biomasser

- 3.1. Omfattede aktører
- 3.2. Kategorisering af landbrugsbiomasser

Nr. 4: Bæredygtighedskrav til biomasse fra landbrug

- 4.1. Udskydelse af krav for landbrugsbiomasse
- 4.2. Energiafgrødekraft
- 4.3. Opfyldelse af krav til jordbundskvalitet og kulstofindhold i jord
- 4.4. Data og kortmateriale til at bevise efterlevelse af bæredygtighedskriterierne
- 4.5. Klassificering af flerårige energiafgrøder
- 4.6. Hvilket niveau kriterierne skal dokumenteres på
- 4.7. Definitioner

Nr. 5: Bæredygtighedskrav til biomasse fra skovbrug

- 5.1 Definitioner vedrørende træbiomasse
- 5.2 Kildeområde
- 5.3 Lovlighed
- 5.4 Genplantning
- 5.5 Beskyttelse af udpegede naturområder
- 5.6 Opretholdelse af jordbundens kvalitet og biodiversitet
- 5.7 Fældningen opretholder eller forbedrer skovenes produktionskapacitet på lang sigt
- 5.8. VE-direktivets bæredygtighedskrav til arealanvendelse og LULUCF
- 5.9. Sociale bæredygtighedskriterier

Nr. 6: Supplerende dansk krav vedrørende biodiversitet

- 6.1. Dokumentation af kravet
- 6.2. Identifikation og beskyttelse af bevaringsværdige områder
- 6.3. Udpegning af 5 træer pr hektar til naturligt henfald
- 6.4. HCV-konceptet
- 6.5. Andet

Nr. 7: Supplerende dansk klimakrav

- 7.1. Krav om at skovkulstoflageret ikke er i tilbagegang
- 7.2. Krav om at skovene er skovcertificeret
- 7.3. Krav om at der kun anvendes restprodukter
- 7.4. Diametergrænse på 20 cm.
- 7.5. Undtagelser og calamiteter

- 7.6. Andel på 50 pct.
- 7.7. Andet

Nr. 8: Krav til træbiomasse fra ikkekov

- 8.1. Definitioner
- 8.2. Udskydelse af krav
- 8.3. Andet

Nr. 9: Krav til restprodukter

- 9.1. Restprodukter fra træindustri
- 9.2. Krav til husholdningslignende affald
- 9.3. Kommunalt affald

Nr. 10: Krav til reduktion af drivhusgasemissioner

Nr. 11: Krav om indberetning, dokumentation og verifikation

- 11.1. Opgørelse pr. kalenderår
- 11.2. Udeladelse af enkelte dele biomasser
- 11.3. Indberetning
- 11.4. Geografisk oprindelse
- 11.5. Fortrolighed ved offentliggørelse af oplysninger
- 11.6. Massebalancesystemet
- 11.7. Små selskabers mulighed for at indberette sammen
- 11.8. Frivillig ordning
- 11.9. Krav til verifikator
- 11.10. Tredjeparts verifikation frem til første opsamlingssted for skovbiomasse

Ad nr. 1: Generelle bemærkninger

1.1. Overordnede bemærkninger

Dansk Energi og Dansk Fjernvarme (DE & DFj) udtrykker generel tilfredshed med implementering af bæredygtighedskriterier. DE & DFj vurderer, at kriterierne for biomasse fra skovbrug er tilpas nuanceret, så der opstilles meget ambitiøse krav til branchen samtidig med, at de overvejende kan implementeres og efterleves operationelt.

HOFOR vurderer, at der er lagt op til ambitiøse bæredygtighedskrav, som overordnet set er afbalancerede og implementerbare.

DE & DFj og Danske Træindustrier (DTI) bakker op om lovindgrebet og accepterer generelt kravene.

DE & DFj finder, at dokumentationskravene bærer præg af at være tænkt ind i en dansk sammenhæng og gør opmærksom på, at hovedparten af biomassen, som anvendes i Danmark importeres. Der bør derfor tages højde for, at kriterierne skal anvendes i internationale og ofte komplekse forsyningskæder, hvor dyrkningssystemer og branchesammensætning er væsentlig forskellig fra Danmark.

Preferred by Nature (PbN) vurderer, at håndbogsbekendtgørelsen potentielt vil kunne medføre udfordringer for en række aktører og disses leverandørkæder. PbN anbefaler, at gennemføre pilot-test af kritiske krav i håndbogsbekendtgørelsen inden den færdiggøres, og at justere og tilpasse kravene, hvis de viser sig at være uhensigtsmæssige.

Partnerskabet for Ansvarlig Træbiomasse (PfAT) (HedeDanmark, Skovdyrkerne og Dansk Skovforening (DS)) mener, at det er vigtigt, at kravene til producenten bliver anvendelig i praksis også for den lille lokale flisproducent.

Energistyrelsen noterer sig den brede generelle opbakning til lovkravene. Styrelsen bemærker, at pilot-tests ville være at foretrække. Tidsplanen for implementering af VE-direktivet giver dog desværre ikke mulighed herfor, men kravene kan blive justeret efter en analyse i 2023.

Skovejer Paul Lillelund (Skovejer PL) anbefaler, at nogle krav i stedet laves som en tilpasning i skovloven, som vedrører den matrikulære lodsejer. En skoventreprenør har ikke indflydelse på, om der sker genplantning, da han ikke er bestemmende over for skovejer. Derfor kan biomassen være solgt i god tro og alligevel ikke opfylde kravene.

Træ- og Møbelindustrien (TMI) støtter ønsket om at beskytte skovområder med værdifuld biodiversitet. TMI opfordrer i den forbindelse miljøministeren til at gennemføre samme kortlægning af § 25-skov i de private skove, som tidligere er gennemført i statsskovene. En kortlægning i de private skove vil lette dokumentationsbyrden ift. til biomasseproduktionen, og den økonomiske byrde ved at tiltræde en certificeringsordning (PEFC og/eller FSC).

Danske Maskinstationer og Entreprenører (DM&E) mener, at håndbogsbekendtgørelsen enkelte steder bevæger sig fra at være en håndbog til at være forslag til skovdriften, som burde ligge i f.eks. skovloven.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at bæredygtighedskravene gælder uanset biomassens geografiske oprindelse, dvs. også for importeret biomasse. Kravene kan derfor ikke implementeres som tilpasninger i den danske skovlov. Kravet om genetablering er opfyldt,

hvis lovgivning i oprindelseslandet sikrer dette. Den danske skovlov sikrer f.eks. at fredsskov bevares som skov. Hvis genetablering af det konkrete kildeområde ikke er sikret gennemlovgivning, må en skoventreprenør sikre det på anden vis f.eks. gennem aftaler med skovejer. Energistyrelsen anerkender at en kortlægning af områder med værdifuld biodiversitet i de private skove ville lette dokumentationsbyrden og har videreformidlet denne kommentar til Miljøministeriet.

Dansk Affaldsforening opfordrer til særlig opmærksomhed på at sikre ligebehandling på tværs af EU, så der ikke fastsættes regler, eller at der administreres på en måde, hvor særlige danske krav er i konflikt med EU-retten og bestemmelserne for varernes frie bevægelighed – heriblandt også at være opmærksom på uhensigtsmæssige krav i forhold til import af biomasse.

Energistyrelsen bemærker, at kravene gælder uanset geografisk oprindelse af biomassen, hvorfor der er ligebehandling på tværs af EU. Energistyrelsen vurderer samtidig, at de særlige danske krav til træbiomasse vil kunne retfærdiggøres ud fra miljøhensyn, og at tiltagene er både egnede til at opnå formålet om miljøbeskyttelse og proportionelle i forhold til den restriktion de indebærer.

Verdens Skove m.fl. mener, at der bør gælde de samme kriterier for biomasse fra skovbrug, som der gør sig gældende for biomasse fra landbrug i pkt. 4.1 bi, bii, biii. Det gælder også, hvor der ikke er nationale lovgivninger for dette.

Energistyrelsen bemærker, at forslaget fra Verdens Skove m.fl. ikke kan implementeres inden for rammerne af den politiske aftale og VE-direktivet.

1.2. Krav til bestemte anvendelser

Dansk Affaldsforening opfordrer til at skelne mellem biobrændsler afhængig af fremstillingsform og oprindelse. Der bør opstilles kriterier for, at biomassebrændsler fremstillet af biomasseaffald jf. definitionen i biomassebekendtgørelsen, og at anvendelse af biogent affald kun er bæredygtigt, hvis det fra udgangspunktet ikke har kunne genanvendes. Affaldshierarkiet gælder også for biomasseaffald, og fremstilling af biomassebrændsler fra affald skal ses som forberedelse for energiodnyttelse og ikke som genanvendelse.

Dansk Miljøteknologi mener, at der mangler en mekanisme for at tilskynde bedste klima, miljø og samfundsmæssige anvendelse af biomassen. Anvendelsen af biomassen bør intensiveres ud fra princippet om kaskadeudnyttelse, så det eksempelvis sikres, at værdifulde næringsstoffer i biomassen nyttiggøres til f.eks. foder, inden resten af biomassen går til energiformål.

Dansk Skovforening (DS), DM&E og PfAT mener, det er forkert, at der indføres bæredygtighedskrav til bestemte slutanvendelser. Der burde også være regulering af primærproduktet og ikke kun af restproduktet. DS mener, at der i stedet burde fokuseres på at fremme udbredelsen af bæredygtig skovdrift generelt og udbredelsen af certificeret skov i Danmark.

Verdens skove m.fl.: påpeger, at det ikke fremgår af håndbogsbekendtgørelsen, hvordan kravene for anvendelse af træbiomasse til energiformål vil leve op til EU's mål om cirkulær økonomi, principperne for kaskade-anvendelse og EU's affaldsrammedirektiv. Håndbogsbekendtgørelsen bør reflektere, at træbiomasse bør anvendes til byggematerialer, møbler, og andre trævarer, før biomassen til sidst anvendes til energiformål.

PfAT mener, at det er kritisabelt, at regulere den primære produktion via restproduktet og pointerer, at der ikke afdrives for at lave flis men for at lave træ til byggeri og møbelindustri m.fl. Flisen er blot et restprodukt.

Dansk Erhverv støtter fastsættelse af klima-bæredygtighedskrav til anvendelse af alle former for biomasse og mener, at der bør være samme krav uanset i hvilken sektor den anvendes. Dog kan kravene til drivhusgasreduktion differentieres på basis af substitutionsmuligheder. Kravene bør understøtte en kaskadeanvendelse, så biomasse udnyttelse optimalt.

Energistyrelsen bemærker, at VE-direktivet og den politiske aftale om bæredygtighed for træ-biomasse m.v., som bekendtgørelserne skal implementere, vedrører anvendelsen af biomasse til energiformål. Danmark er altså pålagt at stille krav til brugen af biomasse til netop dette formål. Energistyrelsen er dog enig i princippet om kaskadeanvendelse og har indsat en tekst herom i Håndbogens indledning.

Energistyrelsen anerkender betragtningerne om, at biomasse skal udnyttes dér, hvor det har størst samfundsmæssig værdi. I udgangspunktet er det kun biomasse, der ikke kan anvendes til højere værdi, der bør anvendes til energiformål, iht. affaldshierarkiet. Overholdelse af affaldshierarkiet kan ikke sikres alene gennem bekendtgørelsen og håndbogsbekendtgørelsen, da disse kun regulerer anvendelsen af biomasse til energiformål. Håndbogen understøtter dog princippet f.eks. gennem krav, der i bestemte situationer begrænser, hvilke træbiomasser, der kan anvendes til energi.

Dansk Affaldsforening påpeger, at reguleringen indeholder mange nye krav, som de involverede brancher endnu ikke har erfaringer med, og at reguleringen samtidigt er tiltænkt at træde i kraft allerede inden for meget kort tid. Derfor er der behov for vejledning i forbindelse med reglernes indførelse og senere evaluering. Af samme grund finder Dansk Affaldsforening stor usikkerhed for de nye reglers administrative og økonomiske konsekvenser.

Energistyrelsen anerkender, at der med implementeringen af VE-direktivet er en række nye krav, som aktørerne fremover skal leve op til. Derfor er det intentionen at give bedst mulig vejledning, så de påvirkede aktører har mulighed for at overholde de nye krav. Hvad angår de administrative og økonomiske konsekvenser vurderes det umiddelbart, at de vil være forholdsvis lave, selvom der på den korte bane kan være nogle omkostninger til at tilpasse sig de nye krav.

1.3. Klageadgang og sanktioner

Nature Energy bemærker, at det er uklart, hvad konsekvensen/sanktionen er, hvis et anlæg eksempelvis har overskredet energiafgrødegrænsen eller ikke fået certificeret 100 pct. af de anvendte biomasser. I dag vil et anlæg, der overskrider energiafgrødegrænsen, skulle afstå fra støtte på den gasmængde, der kan henføres til den mængde energiafgrøder, der ligger over grænsen. Det er vores forventning, at en tilsvarende forholdsregning og afståen fra støtte fortsat vil være gældende.

Energistyrelsen er enig heri og vil ændre bekendtgørelsen på baggrund af bemærkningen fra Nature Energy.

DE & DFJ stiller sig uforstående overfor, at der er manglende mulighed for at påklage afgørelser. Det fremgår af § 30 af udkast til bekendtgørelse, at afgørelser truffet af

Energistyrelsen i henhold til denne bekendtgørelse ikke kan påklages til hverken klima-, energi- og forsyningsministeren eller Energiklagenævnet.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at paragraffen om klageadgang er taget ud af bæredygtighedsbekendtgørelsen. På baggrund af bemærkningen fra DE og DFJ er Energistyrelsen blevet opmærksomme på, at Energistyrelsen ikke træffer afgørelser efter bæredygtighedsbekendtgørelsen. Energistyrelsen vil kunne udstede påbud, hvis Energistyrelsen bliver opmærksomme på at reglerne ikke efterleves. Dette vil dog være med hjemmel i § 71 i lov om fremme af vedvarende energi.

1.4. Andet

PbN konstaterer, at begrebet 'aktør' ikke er defineret og anbefaler at tilføje en præcis definition, da det kan forekomme uklart, hvornår krav kan opfyldes af 'aktørerne' og/eller af "leverandører af biomasse". Håndbogsbekendtgørelsen bør anvende præcise og veldefinerede termer for "leverandører til aktører", "producenter af biomasse", og "EUTR -operators" – dvs. den juridiske person i værdikæden, der har due diligence forpligtelsen iht. EUTR.

Asfaltindustrien mener, at de to begreber "produktion af elektricitet, varme, køling og brændsler" og "energiformål i virksomheder" skal defineres enten i bekendtgørelsen eller i håndbogsbekendtgørelsen. Foreningen henstiller til, at der løbende vil være fokus på, at reguleringen og implementeringen heraf gør det nemt og enkelt for virksomheder, der har behov for brændsler til procesenergi, at anvende bæredygtige biomassebrændsler.

Energistyrelsen bemærker, at der med "aktør" menes, de juridiske personer, der skal sikre, at kravene opfyldes, hvilket er virksomheder, der forbruger biomasse på anlæg over den angivne størrelse, samt importører og producenter af biomasse over den angivne mængde. Disse aktører må, for at tilvejebringe den nødvendige dokumentation, stille nogle krav videre til deres leverandører af biomasse. Der er indsat en uddybende tekst herom i kapitel 3 i håndbogsbekendtgørelsen. Energistyrelsen har valgt at ændre "aktør" til "virksomhed". Energistyrelsen vurderer ikke, at det er nødvendigt med en nærmere definition af "produktion af elektricitet, varme, køling og brændsler" og "energiformål i virksomheder".

L&F, Danske Halmleverandører og Biogas Danmark foreslår, at betegnelserne "ved landbrug" og "ved skovbrug" præciseres.

Energistyrelsen bemærker, at det er nærmere defineret i afsnit 2.1 i håndbogsbekendtgørelsen og uddybet i afsnit 3.3. Energistyrelsen vil desuden udarbejde vejledningsmateriale herom.

DS påpeger, at der i definitionen står "træ fra ikkeskov", mens der i en figur anvendes termen "træbiomasse fra ikkeskov". PfAT mener, at "indfyret termisk effekt" er defineret forskelligt forskellige steder.

Energistyrelsen har slettet definitionen af "indfyret termisk effekt" i håndbogsbekendtgørelsen, så termen kun defineres i bekendtgørelsen. "Træ fra ikkeskov" og "Træbiomasse fra ikkeskov" er synonymer.

2. Bemærkninger til håndbogsbekendtgørelsen

2.1. Sproglige præciseringer

Landbrug & Fødevarer og Danske Halmleverandører bemærker, at bekendtgørelserne bærer præg af at være implementering af et direktiv. Det ses ud fra en række oversættelser direkte fra engelsk, uden skelen til hvilke termer, der anvendes i Danmark på området. Energistyrelsen opfordres derfor til at gå materialet igennem og sikre, at der anvendes danske termer, hvilket vil bidrage til at lette forståelsen af direktivets hensigt.

Energistyrelsen er enig i, at nogle begreber i den danske oversættelse af VE-direktivet ikke er korrekte. Energistyrelsen har gennemgået håndbogen og ændret en række termer for at lette forståelsen.

2.2. Håndbogsbekendtgørelsens opbygning

DE & DFj og HOFOR foreslår, at håndbogsbekendtgørelsen opsættes i et værktøjsformat, som det er gjort i bæredygtighedstandarderne i SBP, FSC og PEFC, da det vil understøtte håndbogsbekendtgørelsens implementering og anvendelse i felten.

DS, DM&E, PfAT, HOFOR og L&F og Danske Halmleverandører foreslår, at håndbogsbekendtgørelsen omstruktureres, så den ikke opbygges ud fra et regulatorisk synspunkt ud fra, hvor kravene kommer fra, men sammenskrives ud fra læserens behov, så der kommer overblik over, hvem der skal registrere hvad og leve op til hvilke krav. DS og PfAT skriver dog samtidig, at det er fint, at bekendtgørelsen er bygget op om den politiske sontring mellem krav fra EU og de ekstra danske krav.

DS og PfAT foreslår, at der udarbejdes et flow-diagram, så det er lettere at overskue, hvilke krav der skal opfyldes i hvilke situationer lidt på samme måde som beslutningstræet til kategorisering af biomassen. Det kunne f.eks. tage udgangspunkt i om træbiomassen kommer fra Danmark eller importeres.

DS vil gerne have, at det fremgår klart, hvilke krav der stilles til dokumentation af den danske flis, da det vil udgøre en betydende del særligt på de mindre værker og være en hjælp til de danske skovejere.

Skovejer PL foreslår en oversigt, hvor det tydeligt fremgår, hvad der forventes af hhv. skovejere, landbrugere, producent af biomasse og energiproducenten (kraft-varmeværk). Oplysninger om, hvilke krav, som stammer fra henholdsvis EU- og specielle danske krav kan stå et andet sted.

Energistyrelsen har stor forståelse for forslagene til forbedring af håndbogsbekendtgørelsens opbygning. Energistyrelsen vurderer dog, at disse forslag ikke kan gennemføres, før Energistyrelsen har modtaget de endelige guidelines fra Europa-Kommissionen om implementering af kravene i VE-direktivet. Indtil da må VE-direktivets krav og de ekstra danske krav holdes adskilt, så det tydeligt fremgår, hvor kravene kommer fra. Håndbogsbekendtgørelsen kan ikke skelne mellem dansk produceret biomasse og importeret biomasse som PfAT og DS foreslår, da kravene gælder uafhængig af geografisk oprindelse. Energistyrelsen anerkender dog, at der kan være et behov for at konkretisere kravene til en dansk kontekst og vil overveje nærmere, hvordan dette behov kan imødekommes for eksempel gennem vejledningsmateriale på Energistyrelsens hjemmeside.

2.3. Simplificering af Håndbogsbekendtgørelsen

DE & DFj, DM&E og HOFOR sætter pris på, at der er udarbejdet en håndbog, men foreslår, at den simplificeres.

Dansk Affaldsforening, DE & DFj bemærker, at landbrugsbiomasse ikke tidligere været underlagt denne type regulering. Derfor kan det ikke forventes, at der er opbygget samme erfaring hos energiselskaberne og producenterne inden for certificering, dokumentation mm., sammenlignet med skovbiomasse. Udkastet til håndbogen foreslås derfor ændret til en administrativt simple løsning, der med fordel kan tage udgangspunkt i dansk landbrugsbiomasse, f.eks. halm, som udgør langt den største ressource.

Energistyrelsen anerkender, at det er omfattende materiale, men påpeger også at dette er nødvendigt for at sikre en fyldestgørende vejledning.

I det omfang det er muligt vil Energistyrelsen søge at gøre håndbogen endnu mere operationel for brugeren, blandt andet med udgangspunkt i input fra denne høring. Her er der en balance mellem at tydeliggøre reglerne og vejlede aktørerne på den ene side, og på den anden side samtidigt sikre en smidighed og simpel tekstmæssig fremstilling. På baggrund af input vil Energistyrelsen tilrette håndbog og bekendtgørelse.

Det må forventes at håndbogen bliver revideret løbende og i takt med at, der kommer mere klarhed om, hvordan de nye bæredygtighedskriterier finder anvendelse i Danmark.

Ad nr. 3: Omfattede aktører og biomasser

3.1. Omfattede aktører

Verdo Trading anbefaler, at bagatelgrænsen med tiden fjernes så alle aktører – uanset størrelse – omfattes af bæredygtighedskravene. Det gælder både el- og/eller varmeproducenter og importører af træpiller.

Rådet for Grøn Omstilling mener, at kravene om opfyldelse af kriterier for bæredygtighed og drivhusgasemissionsbesparelser også bør gælde for private, der anvender brænde, træpiller m.v.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at det som udgangspunkt er de krav, der følger af VE II-direktivet, der gennemføres med de to bekendtgørelser. Der har dog været et flertal i Folketinget, der har ønsket at skærpe direktivets krav hvorfor lovkravene for træbiomasse omfatter væsentligt flere aktører end direktivet. Det private forbrug af brænde, træpiller og træbriketter er således også delvist omfattet gennem krav til importører og producenter af biomasse. Hvorvidt der herudover skal omfattes flere vil være en politisk beslutning. Den planlagte analyse i 2023 vil kunne give grundlag for en beslutning i aftalekredsen om, hvorvidt en større del af det private forbrug kan omfattes af bæredygtighedskravene fra 2025.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at kravene for anlæg, der anvender landbrugsbiomasse bør gælde alle anlæg uanset størrelse og som minimum bør det følge samme indfasningsmodel for mindre anlæg, som det der er beskrevet for træbiomasse.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at der lægges op til en differentieret implementering for biomasse fra hhv. landbrug og skovbrug. For skovbiomasse har de fleste af de større aktører været omfattet af brancheaftalen for bæredygtig biomasse, som har været medvirkende til at opbygge kompetencer og erfaring med at dokumentere bæredygtighed i branchen. For landbrugsbiomassen er kravene derimod helt nye for aktørerne. Der har derfor været politisk enighed om, at følge direktivets ordlyd for landbrugsbiomasse. Det vil være oplagt, at der kommer større erfaring med de nye krav, før der tages stilling til, om kravene også skal omfatte de små aktører.

Nature Energy bemærker, at der er flere steder er angivet en nedre grænse på 2 MW. Hvis der blev produceret el til nettet, var det indlysende den termiske input effekt på motoren. Men for anlæg, der opgraderer biogassen, findes ikke en lignende termisk effekt. Her vil enten opgraderingsanlæggets kapacitet eller størrelse af nettilslutning være de relevante størrelser at opgøre efter, som også er de to parametre der tildeles årsnormer ud fra i Naturgasforsyningsloven. Det foreslås derfor, at det for opgraderingsanlæg ændres til max. kapacitet opgjort ved 65 pct. metanindhold på 200 Nm³/h på opgraderingsanlægget.

Energistyrelsen anerkender, at der er behov for at præcisere en minimumskapacitet for opgraderingsanlæg og har derfor tilføjet, at opgraderingsanlæg med en kapacitet på 200 m³ metan per time eller derover er omfattede af kravene i bekendtgørelsen og håndbogen.

Landbrug & Fødevarer og Danske Halmleverandører bemærker, at der i § 4 beskrives, hvilke anlæg der omfattes i bekendtgørelsen, og i stk. 3 er der en undtagelse for værker under 20 MW, ved anvendelse af fast biomasse fra landbrugsafgrøder. Dette fremgår ikke af punkt 3.1 i håndbogen om landbrugsbiomassebrændsler. Delen om landbrugsbiomassebrændsler (§ 4 i bekendtgørelsen og VEII-direktivets Artikel 29) bør inkluderes. Her er grænsen for biomasse fra landbrugsprodukter på 20 MW. Ligeledes er afsnit 4.1 i håndbogen, hvor der står "Bæredygtighedskriterierne gælder for alle anlæg over 2 MW" ikke i overensstemmelse med den anden bekendtgørelse og VEII-direktivets Artikel 29.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at det er korrekt, at dette er en fejl. Det er præciseret i den nye udgave, at grænsen på 2 MW gælder for anlæg, der anvender gasformige biomassebrændsler, og at grænsen på 20 MW gælder for anlæg, der anvender faste biomassebrændsler.

3.2. Kategorisering af landbrugsbiomasser

Biogas Danmark og Nature Energy foreslår, at det i beslutningstræet på s. 15 i håndbogen præciseres, hvilke biomasser, der skal/ikke skal kategoriseres ud fra træet. I forhold til problematikken om, hvordan gylle/dybstrøelse skal defineres, er det uklart, om det overhovedet skal kategoriseres ud fra beslutningstræet eller ej. Det skal ligeledes præciseres i afsnit 3.2 i håndbogen.

Landbrug & Fødevarer bemærker til figur 1.1. i håndbogen, at den første boks "Er biomassen produceret ved landbrug dvs. ved landbrugsdrift på dyrkede arealer" ikke beskriver med sikkerhed, hvor f.eks. gylle skal placeres.

Danske Halmleverandører og Landbrug & Fødevarer bemærker til figur 1.1 i håndbogen, at der mangler en præcisering af at figuren udelukkende handler om biomasse som kommer direkte fra landbrugsarealet, uden at være bearbejdet på et industrianlæg? Mangler der en beskrivelse af, at figuren udelukkende handler om den biomasse som kommer direkte fra marken f.eks. halm?

Biogas Danmark bemærker, at der i § 4, samt i håndbogen, bør præciseres, at det er biomasse, som hentes direkte på de i §§ 5-9 specificerede arealer, der er omfattet af kravet om overholdelse af bæredygtighedskriterierne i §§ 5-9. Og herunder specielt, at det ikke gælder for f.eks. husdyrgødning. Det bør tilsvarende præciseres, om der er tale om arealer, der i 2008 ikke var i omdrift.

Nature Energy bemærker, at det ikke er tydeligt af § 3 hvilke kategorier gylle/dybstrøelse passer i. Det er Nature Energys opfattelse, at gylle/dybstrøelse er et affald fra landbrug – men en

anden mulig tolkning er et restprodukt. Dersom gylle/dybstrøelse skal defineres som et restprodukt, skal det i § 4 gøres klart evt. ved tilføjelse til stk. 2, at kravene om bæredygtighedskriterierne stk. 5-7 ikke finder anvendelse på restprodukter, som alene består af gylle/dybstrøelse.

Energistyrelsen bemærker, at håndbogens figur 1.1. skal kunne anvendes til at opdele biomasser i kategorier. Figur 1.1 samt afsnit 3.2 er i den nye udgave præciseret således, at det tydeliggøres hvor der hhv. er tale om biomasse fra landbrugsarealer og biomasse fra anden produktion såsom gylle og dybstrøelse. Energistyrelsen planlægger at udarbejde vejledningsmateriale, der kan bidrage til at kategorisere biomassetyper i korrekte kategorier.

Ift. den specifikke problemstilling vedr. klassificering af gylle/dybstrøelse, henvises der til Miljøstyrelsens klassifikation, som er, at husdyrgødning i dette tilfælde er defineret som et restprodukt. Hvorvidt det er affald eller restprodukt er dog i direktivets forstand underordnet ift. hvilke krav det skal leve op til. Her er det centralt om det stammer fra et landbrugsareal eller ej. Her tolker Energistyrelsen, at husdyrgødning ikke stammer fra et landbrugsareal, men derimod fra en staldbygning/gylletank, og skal dermed kun leve op til DHG-kravene.

Ad nr. 4: Bæredygtighedskrav til biomasse fra landbrug

4.1. Udskydelse af krav for landbrugsbiomasse

DE & DFj mener, at kravene for landbrugsbiomasse bør udskydes. På nuværende tidspunkt er det yderst vanskeligt at komme med en samlet vurdering for implementeringen af bæredygtighedskriterierne for landbrugsbiomasse, da dette afhænger af EU-Kommissionens implementering acts, som fortsat udestår. Derfor er der i nuværende udkast til håndbogen adskillige uklarheder. Andre steder i håndbogen, som omhandler skovbiomasse, henvises der specifikt til danske lister, myndigheder, oplysninger m.v. Samme tilgang for landbrugsbiomasse ville gøre det mindre byrdefuldt at implementere reglerne i de enkelte virksomheder.

Danske Halmleverandører foreslår en udskydelse af kravet til landbrugsbiomasse, til der er klarhed over hvordan reglerne kan overholdes. Der skal indgås kontrakter om levering af halm i kommende sæson (1. august 21 til 31. juli 22), hvor begge parter står uden kendskab til hvordan reguleringen her skal efterleves.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at bæredygtighedskravene til landbrugsbiomasse har ophæng i Direktiv 2018/2001 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder, som stiller krav om, at EU's medlemsstater har implementeret kravene senest den 30. juni 2021. Det er derfor ikke muligt at udskyde implementeringen af kravene. Der kan dog blive mulighed for at revidere kravene på et senere tidspunkt, såfremt dette viser sig nødvendigt.

Energistyrelsen er klar over, at der i høringsversionerne af bekendtgørelserne er uklarheder omkring hvordan bæredygtighedskravene til landbrugsbiomasse skal administreres i praksis. Disse uklarheder er blevet forsøgt præciseret med udgangspunkt i svarene fra denne høring, samt gennem dialog med relevante aktører, således at kravene bliver konkrete og operationelle. Det er Energistyrelsens vurdering, at mange aktører på grund af den omfattende danske regulering på landbrugsområdet, i de fleste tilfælde, allerede vil leve op til kravene.

4.2. Energiafgrødekrav

Nature Energy, Biogas Danmark og Landbrug & Fødevarer bemærker, at den nuværende grænse om brug af max 12 pct. energiafgrøder løber frem til 31. juli 2021 (§ 9 stk. 2). Men det

fremgår ikke hvilke regler, der tænkes anvendt efter 31. juli 2021. Af hensyn til eksisterende biogasanlægs drift anbefales det, at de nugældende krav forlænges til at udløbe 31. juli 2022, da det vil give mulighed for at overholde allerede indgåede kontrakter. Samtidig opfordres kraftigt til, at der snarest muligt meldes ud, hvilke krav til energiafgrødeanvendelse der vil være gældende efter 31. juli 2022.

Nature Energy, Biogas Danmark, L&F og Danske Halmleverandører bemærker, at det i bekendtgørelsen fremgår af bilag 1 hvilke afgrøder/dele af afgrøder, der skal henregnes som energiafgrøder. I Håndbogen fremgår kun afgrøderne ved navn og ikke hvilke dele af afgrøden der skal betragtes som energiafgrøde. Der anbefales derfor, at ordlyden af bilag 1 gengives i Håndbogen, så der bliver overensstemmelse.

Energistyrelsen kan hertil oplyse, at det er aftalt med forligskredsen at forlænge energiafgrødegrænsen på 12 pct. et år, således at denne grænse også gælder for indberetningsåret 1. august 2021 til 31. juli 2022. Dette fremgik af den fornyede høring af bæredygtighedsbekendtgørelsen, der blev sendt i fornyet høring i april 2021. Energistyrelsen bemærker, at der yderligere er en proces i gang vedrørende beslutning om de fremtidige rammer for energiafgrødegrænsen. Det er Energistirelsens forventning, at den bliver afsluttet rettidigt i forhold til anlæggenes muligheder for overholde indgåede kontrakter. I forhold til overensstemmelse mellem bilag 1 og ordlyden i håndbogen, så er Energistyrelsen enig i dette, og vil rette håndbogen til.

Biogas Danmark bemærker, at det er vigtigt, at Energistyrelsen i forbindelse med håndbogens afsnit 4.4.2 vedr. indberetning af energiafgrøder i biogasproduktionen, i god tid forud for start af en planperiode (1. august) bekendtgør, om der er krav om revisorerklæring i den kommende planperiode.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at muligheden for at stille krav om revisorerklæring allerede indgår i den gældende lovgivning på området, og at formålet med denne er, at kunne bekræfte forhold vedrørende de anvendte råvarer i biogasproduktionen, hvis der ved indberetningsårets afslutning er mistanke om snyd i indberetningen. Et eventuelt krav om revisorerklæring kan derfor ikke meldes ud forud for en planperiode.

4.3. Opfyldelse af krav til jordbundskvalitet og kulstofindhold i jord

Biogas Danmark tager det for givet, at håndbogen vil komme i fornyet høring, når de i afsnit 4.2.1 varslede nærmere retningslinjer fra Kommissionen for, hvordan kravene i forhold til "overvågnings- og håndteringsplaner" og overvågning af jordkvaliteten og kulstoflageret i jorden, skal udmøntes.

Dansk Affaldsforening, DE & DFj bemærker, at det ikke er særligt klart, hvad de omtalte overvågnings- eller forvaltningsplaner indebærer, jf. afsnit. 4.1.1 i Bæredygtighedskriterier for landbrugsbiomasse i håndbogen.

Biogas Danmark understreger, at det er afgørende at de i bekendtgørelsens § 8 nævnte overvågnings- og håndteringsplaner, der ifølge EØK-notatet om erhvervsmæssige konsekvenser, kan etableres i offentligt eller andet kollektivt regi, bliver etableret umiddelbart, eller at det præciseres, at det i en overgangsperiode ikke vil blive håndhævet indtil de rette systemer er på plads.

L&F og Danske Halmleverandører forespørger, om der til afsnit 4.1.1 (a) og afsnit 4.2.1 forventes indført en national overvågnings- eller håndteringsplan? Hvis ikke, hvilke krav forventes der så at skulle efterleves til overvågning af kulstofindhold? Er der tale om et regnskab for

kulstof som fraføres og tilførsel på arealerne, hvor det så i gennemsnit over f.eks. 10 år skal være positivt bidrag med kulstof. Vil en beregning i et markstyringsprogram, som MarkOnline, kunne benyttes som dokumentation?

L&F, Danske Halmleverandører og Biogas Danmark forespørger hvad der menes med betegnelsen "hensigtsmæssig forvaltning af landbrugsjorden" i afsnit 4.2.1? Vil det sige dyrkning i overensstemmelse med gældende dansk lovgivning?

DE & DFJ, L&F og Danske Halmleverandører bemærker at det er væsentligt at skelne mellem, om jordkvaliteten og kulstoflageret ikke er i tilbagegang eller om der blot er indført overvågnings- eller forvaltningsplaner. Hvis man skal bekræfte, at jordkvaliteten og kulstoflageret ikke er i tilbagegang, så kræver det vel en tidserie af målinger? Foreslår at formuleringen ændres, så verifikator skal bekræfte om der er indført overvågnings- eller forvaltningsplaner, og altså ikke tage stilling til jordens indhold af kulstof.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at hvorledes dette krav skal efterleves er præciseret i et nyt udkast af håndbogen, og henviser til høringsnotatet for den fornyede høring for kommentarer hertil. Der kommer ikke som ventet retningslinjer vedrørende kravet fra Europa-Kommissionen. I stedet vil der være høj grad af fleksibilitet for medlemsstaterne, til at håndtere lokale risici.

Der vil ikke blive indført en national overvågnings- eller håndteringsplan. I det omfang det er muligt kan der henvises til eksisterende indberetninger til Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen.

Energistyrelsen er enig i, at formuleringen om, at verifikator skal bekræfte, at jordkvaliteten og kulstoflageret i jorden ikke er i tilbagegang skal revideres, således at det ikke kan misforstås til, at der er krav om løbende analyser af kulstofindholdet i jorden på de enkelte bedrifter.

L&F og Danske Halmleverandører bemærker til § 8 at Energistyrelsen tidligere har tilkendegivet, at affaldsprodukter fra industri (f.eks. kornafrens), hører med i gruppen af affald som kommunalt affald (figur 1.1. i Håndbog). Det fremgår ikke tydeligt af § 8, da der står "... som stammer fra landbrugsarealer...". F.eks. kornafrens fra det korn landmænd årligt høster fra ca. 1,4 mio. ha, og som sælges til industrier, der renser korn for avner, ukrudtsfrø, halm, sand og småsten. Oprindeligt kommer det fra landbrugsarealet, men affaldsproduktet kommer fra et korn- eller frørenseri, så affaldsproduktet stammer fra industri. Kan det bekræftes, at f.eks. kornafrens håndteres i gruppen af "affald herunder kommunalt"?

Det er Energistylsens tolkning, at kun biomasse der kommer fra landbrugsarealer, skal leve op til bæredygtighedskriterierne. Hvis affaldet/restproduktet opstår ved en senere forarbejdning af biomassen, skal det kun leve op til kravene om drivhusgasemissionsbesparelser. Det skal også bemærkes, at kravene til kommunalt affald er anderledes, idet de hverken er omfattet af bæredygtighedskriterier eller krav om besparelser af drivhusgasemissioner. Kornafrens skal dog ikke håndteres i den angivne gruppe, men i kategorien "restprodukter fra anden produktion". Det er en fejl, at den kategori ikke også omfatter "affald fra anden produktion", og dette er derfor præciseret.

4.4. Data og kortmateriale til at bevise efterlevelse af bæredygtighedskriterierne

L&F, Danske Halmleverandører, DE og DFj påpeger at for at leve op til bestemmelserne i §§ 5-7 og afsnit 4.1 og 4.3 i håndbogen vil der være behov for, at der kan fremskaffes dokumentation og kortmateriale over alle de typer af naturarealer. Da der lægges op til, at det specifikt er kortlag fra 2008 der skal administreres efter, bør Håndbogen indeholde en klar anvisning til, hvor der kan findes adgang til kortmateriale samt henvise til den relevante lovgivning hos andre myndigheder, f.eks. via et skema.

L&F, Danske Halmleverandører, DE & DFj bemærker at der lægges op til et meget administrativt tungt system, hvor en række kortlag m.v. skal konsulteres. Det foreslås at der i stedet afsøges andre muligheder for at sikre, at de ønskede krav til bæredygtighed overholdes. Kan det her forventes at være tilstrækkeligt, med en erklæring om at der ikke er sket nogen overtrædelser af gældende miljølovgivning på arealerne siden referenceåret 2008?

L&F og Danske Halmleverandører anmoder om, at der f.eks. i Håndbogen beskrives hvilke naturtyper der menes, ligesom det ikke er alle de nævnte naturtyper / arealer der er entydigt defineret i henhold til dansk regulering og forvaltning. Hvis der ikke sikres et sådan overblik vil det være vanskeligt at sikre, at reglerne overholdes og alle relevante typer er undersøgt.

Energistyrelsen bemærker, at der i håndbogen henvises til relevant sektorlovgivning på naturbeskyttelsesområdet, der skal være overholdt. Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt at Energistyrelsen udformer lister over omfattede naturtyper og arealer, eller de offentligt tilgængelige kortdatabaser, da håndbogen i så fald skal opdateres hver gang der sker ændringer i anden lovgivning.

4.5. Klassificering af flerårige energiafgrøder og energitræ fra landbrugsarealer

L&F og Danske Halmleverandører bemærker til § 6 (stk. 2 og 3) og afsnit 4.1.1 (c), at der er uklarhed omkring hvis et areal har været dyrket med flerårige energiafgrøder (f.eks. pil eller poppel) i 2008, og siden omlagt til f.eks. korn, om halmen kan sælges som bæredygtig biomasse, og om hvorvidt det samme vil gælde fremtidige omlægninger af sådanne arealer. Der spørges til, om der mangler en præcisering i teksten om, at der er tale om arealer som ikke er i omdrift?

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at såfremt det var klassificeret som landbrugsdrift af dyrkede arealer, da der blev dyrket flerårige energiafgrøder eller energitræ fra landbrugsarealer, vil dette ikke hindre, at en senere omlægning til f.eks. kornproduktion vil kunne levere biomasse til energiformål. Energistyrelsen vil se på, om dette kan blive præciseret i bekendtgørelse og håndbog.

L&F og Danske Halmleverandører bemærker at til § 6 at bekendtgørelsen henviser til bilag 1 del C i Håndbogen. De findes ikke noget bilag 1, da de kaldes med bogstaver, og i bilag A er der ikke inddeling med bogstaver, så ikke noget afsnit C.

Energistylsens er enig i dette og retter bekendtgørelsens § 6 således at der henvises til rette bilag. Henvisningen bør være til Bilag B i Håndbogen.

4.6. Hvilket niveau kriterierne skal dokumenteres på

L&F, DE & DFj bemærker at der i afsnittet der starter med: "Virksomheden skal forlange, at biomasseleverandørerne...", mangler igen beskrivelse af, hvilket niveau der er tale om. Er det på landsplan, regionalt eller ned på matrikel (mark)? Skal data gemmes de 5 år, som fremgår i kap. 10.6? Er det f.eks. en liste med matrikelnumre eller markbloksnumre (i DK) eller hvilket niveau er der tale om? Kan det være digitalt kortmateriale, f.eks. .shp-filer el. lign? I udlandet er det måske mere vanskeligt at opstille arealer på en liste, hvis de ikke er navngivet/nummereret i deres systemer.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at det vil være på den enkelte biomasseleverandørs arealer, så på bedriftsniveau, f.eks. i form af matrikelnumre eller markbloksnumre. Dokumentation kan leveres i form af digitalt kortmateriale. For at kunne leve op til kravene for at opretholde et massebalancesystem, er det et krav fra direktivet at data gemmes i fem år.

4.7. Definitioner

Biogas Danmark opfordrer til, at § 3, nr. 8 og nr. 9 præciseres, således at det tydeliggøres at der kan være tale om både biogas produceret ved anaerob omsætning af organisk materiale og ved termisk forgasning af biomasse. Biogas Danmark mener, at det er uheldigt at forgasningsgas beskrives specifikt, mens biogassen (den biologiske) ikke specificeres. Dette gælder også definitionen i håndbogen.

Biogas Danmark anerkender VE-direktivets nye definition af biogas, men påpeger, at den forslåede formulering i § 3, nr. 9 er misledende idet biogas, som defineret i § 3, nr. 8, opdeles i 1. opgraderet og rensat biogas og 2. forgasningsgas. Biogas Danmark opfordrer til, at det tydeliggøres, at der med betegnelsen biogas kan være tale om biogas dannet ved anaerob omsætning af biomasse eller forgasningsgas dannet ved en termisk proces. Det samme gælder i Håndbogen.

Energistyrelsen er enig i, at der med VE-direktivets definition på biogas, er behov for at præcisere, hvornår der er tale om hhv. biogas produceret ved anaerob omsætning af organisk materiale og biogas produceret ved termisk forgasning i både bekendtgørelsen og håndbogen. Energistyrelsen vil ikke foretage ændringer i definitionen af "biogas" under §3, da denne er nødvendig for forståelsen af bæredygtighedskravene, men vil i stedet præcisere i de relevante følgende §§ samt i håndbogen, således at det bliver klart at der skelnes mellem hhv. biogas produceret ved anaerob omsætning og forgasningsgas. Definitionen af "brændsler" tages ud af bekendtgørelsen, da Energistyrelsen er enig i, at denne kan skabe forvirring.

Biogas Danmark undrer sig over, at biomassebrændsel defineres som brændsler produceret "af biomasse", hvorimod biobrændstof defineres som produceret "på grundlag af biomasse" og spørger om der er nogen forskel på de to betegnelser?

Energistyrelsen bemærker at de to definitioner er taget direkte fra direktivet. Energistyrelsen vurderer, at der i praksis ikke er nogen forskel på de to betegnelser for biomasse.

Biogas Danmark mener at formuleringen i § 6 er særdeles uheldig i forhold til de arealmæssige ændringer, som kan imødeses i forhold til at tilgodese såvel vandmiljø- som klimahensyn gennem omlægning af landbrugsarealer til permanente græsarealer og hvor dræning ophører.

Energistyrelsen bemærker, at direktivet giver mulighed for at høste biomasse fra arealer defineret som havende store kulstoflagre, såfremt arealet ikke har ændret status siden 2008. Dette er præciseret i håndbogen.

Ad nr. 5: Bæredygtighedskrav til skovbiomasse

5.1. Definitioner vedrørende træbiomasse

DM&E og PfAT spørger, om alle arealer med juletræer eller produktion af pyntegrønt uden for skov hører under "anden produktion", selv om det hører under FAO's definition på "skov". Betragter man juletræer som et landbrugsprodukt, så længe arealet ikke ligger i fredsskov? Og hvor hører de hjemme, hvis de ligger i skov eller op ad en skov?

Energistyrelsen betragter juletræer som resttræ fra landbrugsarealer med mindre området er fredsskov i Danmark (DK-særlig). FAO betragter juletræer som skov, fordi træerne KAN blive over 5 meter høje m.v. men bæredygtighedskravene til biomasse fra skov, herunder kravet om genetablering, er uegnet til arealer i Danmark med juletræproduktion uden for fredsskov. Træ fra produktion af pyntegrønt betragtes som restprodukter fra skovbrug. Energistyrelsen har lavet vejledningsmateriale til biomassetyperne siden høringen, som lægges på Energistyrelsens hjemmeside.

DS savner en definition af "primær skov".

DM&E spørger om "naturplejebiomasse" hører under "træbiomasse fra ikkeskov"?

DE & DFJ og HOFOR foreslår, at lade 3.-partsverificeret naturplejebiomasse være et godkendt restprodukt og/eller tilføje det til listen af biomassetyper i kapitel 10, samt at udvide definitionen til at inkludere 3.-partsverificerede invasive arter på landbrugsarealer.

PfAT spørger: Hvor lander flis fra naturpleje f.eks. hederydning? Er det træbiomasse fra ikkeskov?

Energistyrelsen bemærker, at naturplejebiomasse ikke udgør en særskilt kategori med særlige krav. Definitionen i kapitel 2 vil derfor blive slettet. Energistyrelsen kan bekræfte, at biomasse fra f.eks. hederydning hører under "Træbiomasse fra ikkeskov". Kravene forhindrer ikke, at træbiomasse fra naturpleje, anvendes til energiformål, men det skal dokumenteres, at der er tale om naturpleje. Med hensyn til en definition på "primær skov" afventer Energistyrelsen vejledning fra Europa-Kommissionen.

Dall Energy spørger, hvor biomasse fra "vedligeholdelse af haver, parker, og offentlige områder (herunder vejkanter)" hører hjemme og mener ikke, at det er under kategorien 'Træ fra ikkeskov'. Dall Energy foreslår at tilføje dette til definitionen af "biomasse".

Dansk Erhverv mener, at der i begge bekendtgørelser mangler en klar definition af biomasse. Denne definition skal inkludere vedligeholdelse af haver, parker og offentlige områder (herunder vejkanter).

Energistyrelsen bemærker, at træbiomasse fra "vedligeholdelse af haver, parker, og offentlige områder" hører under "træaffald", der i Håndbogen defineres således: "Træaffald: 1) Have-/parkaffald, træ fra rydninger til ny infrastruktur og ny bebyggelse, samt biologisk materiale fra beskæringer m.m., der opretholder funktionen af veje, jernbaner, elledninger og lignende. 2)

Træaffald fra produktion og bearbejdning af træ, som indeholder tilsætningsstoffer¹. 3) Tertiært træaffald i kommunalt fast affald, dvs. kasserede træmøbler, byggematerialer og andre trævarer.

DE & DFj og HOFOR og PfAT finder det uklart om energipil og små træer fra brakmarker anses som skov, landbrug eller ikkeskov. Kan det blive afklaret nærmere?

Energistyrelsen bemærker, at hvis et areal opfylder definitionen på "skov", så er der tale om "skov". Definitionen lyder: "Et areal på mere end 0,5 hektar og en minimumsbredde på 20 meter med træer højere end 5 meter og en kronedækningsgrad på mere end 10 pct. eller med træer, som er i stand til at nå disse grænseværdier på stedet, dog ikke jord, der overvejende er under landbrugs- eller urban arealanvendelse jf. FAOs² definition af skov. Som skov regnes desuden områder, der af den kompetente myndighed i landet er defineret som skov. I Danmark anses således blandt andet træbevoksede arealer, der er pålagt fredsskovspligt, for skov. Dette gælder også, når der er mindre end 0,5 hektar, og når de indeholder skovlysninger, der ikke er træbevoksede". Det antages, at dyrkning af energipil og poppel med maksimum 10 års omdrifts- eller stævningsinterval kan betegnes som en landbrugsaktivitet, hvorfor der vil være tale om "biomasse fra landbrug". FSC- eller PEFC-certificeret træ i kort omdrift kan dog betragtes som Energitræ fra skov. Træer fra brakmarker, som ikke dyrkes landbrugsmæssigt, og som ikke opfylder definitionen på "skov" vil høre under 'træ fra ikkeskov'. Energistyrelsen har lavet vejledningsmateriale til biomassetyperne siden høringen, som lægges på Energistirelsens hjemmeside.

DE & DFj finder definitionen på stammetræ uklar og foreslår, at anvende samme definition som SBP-certificeringen.

PfAT foreslår at tilføje 'afgrenede' i "omfatter afgrenede stammer af hele fældede træer". PfAT opfatter "Low grade stemwood" som et restprodukt, der pt. kun kan afsættes til energitræ. PfAT foreslår denne definition af "stammetræ": "Omfatter rundtræ, som er oparbejdede effekter i en fast længde og som er afgrenede." Hvis der er en rådden bund bør det være low grade/rest.

Energistyrelsen bemærker, at "stammetræ" (stemwood) er nævnt i VE-direktivet uden dog at være defineret heri. Det defineres nu som "Træets stamme eller del heraf - uden rødder, stub, grene og top". Energistyrelsen har lavet vejledningsmateriale til biomassetyperne siden høringen, som lægges på Energistirelsens hjemmeside.

5.2 Kildeområde

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at der bør refereres til ejendomsniveau i stedet for kildeområdeniveau, da brugen af kildeområdeniveau åbner for et væsentligt smuthul i lovgivningen, da det på det nærmeste altid vil være muligt at leve op til krav på kildeområdeniveau, da afgrænsningen herpå kan sættes arbitrært. I FSC-skovcertificeringen opereres der på skov- eller ejendomsniveau, hvilket sikrer, at de relevante kriterier overholdes på hele ejendommen.

¹ Træ med indhold af lim (>1 % målt på tørstof), lak, imprægnering, maling (ud over evt. savværksstempler o.l.), folie, laminat, søm, skruer, beslag etc.

² Food and Agriculture Organization

L&F og Danske Halmleverandører mener, at der mangler en nærmere beskrivelse af, hvilket niveau *kildeområde* defineres på. Er det på landsplan, regionalt eller på matrikel? Baseret på figur 10.1 i håndbogen, tyder det på, at landsniveau er det forventede. Kan det bekræftes?

Verdens Skove m.fl. mener, at bekendtgørelse og håndbog burde referere til ejendomsniveau i stedet for blot kildeområde, idet kildeområde giver for store smuthuller, f.eks. at ejeren kan vælge at følge reglerne på en del af sin ejendom, men overtræde dem på resten af ejendommen.

DS påpeger, at kildeområde er defineret anderledes i håndbogen end i bekendtgørelsen. DS og PfAT ønsker et eksempel på, hvordan betegnelsen "kildeområde" skal opfattes i Danmark. Kan hele landet f.eks. indgå som kildeområde? Eller skal der f.eks. deles op i regioner?

L&F mener, at der mangler en nærmere beskrivelse af, hvilket niveau kildeområde defineres på. Er det på landsplan, regionalt eller på matrikel?

Energistyrelsen bemærker, at definitionen på "kildeområde" i bekendtgørelsen er identisk med VE-direktivets definition. Definitionen er uddybet i håndbogen for at tydeliggøre, hvad der skal til for at opfylde den, herunder f.eks., at der er tale om et geografisk afgrænset område, der kan blive vist på et kort. Definitionen i håndbogen uddyber også at "tilstrækkelig ensartede forhold" som minimum betyder, at den samme lovgivning gælder i hele området. Kildeområde skal være det område, der reelt hentes biomasse fra. Definitionerne forhindrer ikke, at hele Danmark kan angives som "kildeområde", hvis f.eks. en biomasseproducent henter biomasse fra hele landet.

5.3. Lovlighed

DE & DFj mener ikke, at der er grund til i Håndbogen at gå i detaljer med indholdet i EUTR – herunder Due Diligence systemet. Det er tilstrækkeligt at stille krav om, at EUTR overholdes. Det er i forvejen de enkelte omfattede aktørers ansvar at være bekendt med indholdet.

Energistyrelsen finder, at det er service for læseren at det fremgår af håndbogen, hvad dette krav indebærer. Dette er relevant, fordi VE-direktivets krav om lovlighed henviser til EUTR.

5.4. Genplantning

Verdens Skove m.fl. mener, at der bør indgå et krav om en tidsramme, inden for hvilken træer og skove er genplantede. Verdens Skove m.fl. mener også, at det bør fremgå tydeligt, at man ikke må erstatte naturskove med f.eks. plantager med eksotiske arter.

DE & DFj mener, at "bør" er en meget løs formulering i sætningen: *Lovgivningen bør indeholde en tidsfrist for, hvornår arealet er skov igen, efter at den forrige skovbevoksning er fjernet.* Betyder det "skal"?

DS og PfAT spørger, om der i Danmark skal tages særlige hensyn uden for fredsskovspligtige områder, når det kun er på de fredsskovspligtige arealer, at der er lovgivning som sikrer opretholdelse af skov.

PfAT og Skovej PL spørger, om den danske skovlov er tilstrækkelig sikkerhed for gentilplantning og om Danmark dermed opfylder håndbogens A-niveau, når der også findes skov uden fredsskovspligt, hvor genplantning ikke er et krav.

Skovejer PL finder, at det bør konkretiseres, hvornår et areal kan betragtes som "genplantet".

Skovejer PL mener, at det er umuligt for en skoventreprenør at sikre, at et areal bliver genplantet, da skoventreprenøren ikke har ejendomsretten og dermed bestemmende indflydelse på skoven. Hvor ligger ansvaret, hvis arealet ikke er genplantet efter 3 år? Her er det ikke optimalt, at der lovgives for dyrkning af skov i en lovtekst uden for skovloven.

DS og PfAT formoder, at kravet om genplantning på b-niveau kan opfyldes, selv om der overgås til mere lysåbent areal, jf. skovlovens mulighed for at have lysåbne arealer i skoven. DS bemærker desuden, at tidsgrænsen for genetablering (tre år) bør forlænges.

Skovejer PL spørger om det er tilladt at etablere et lysåbent areal og stadig kunne afsætte biomasse herfra?

DS og PfAT anfører, at det kan være svært at fremskaffe satellitbilleder samt svært at erkende nye planter i de første år på disse fotos. I Danmark må det være nok at levere en fil over arealerne, så kan luftfotos fra forskellige årstal genfindes online.

HOFOR foreslår, at kravet følger FAO's skovdefinition, og at de tre år rettes til fem år, men at national lovgivning følges, hvis en sådan foreligger.

PbN finder, at treårs kravet i praksis ikke vil kunne verificeres eller håndhæves, da der ikke kan etableres skov på tre år jf. definitionen af skov. Krav om, at der skal være foretaget fornyelse af arealet inden for en nærmere fastsat periode, fremgår normalt af skovlovgivning. Kravet bør i stedet henvise til, at gældende lovgivning skal være opfyldt, og at der skal være ubetydelige risiko for, at der ikke sker retablering efter afdrift. For lande, hvor reetablering er lovkrævet, vil dette være vurderet ifm. EUTR Risikovurdering.

Verdo Trading mener ikke, at det kan sikres eller garanteres at et areal er skovbevokset inden for en fastlagt tidsramme. Verdo opfordrer i stedet til, at der henvises til FAO's skovdefinition

Energistyrelsen bemærker, termen "genplantning" er erstattet med "genetablering" for at tydeliggøre, at kravet kan opfylde både med "naturlig fornyelse" og "plantning". Det vil blive i Håndbogen blive præciseret, at på a-niveau skal gældende love sigte mod etablering af en ny skov i samme område inden for ti år efter hugsten gennem naturlig eller kunstig fornyelse eller en kombination. På b-niveau kan kravet anses for opfyldt, når et styringssystem på skovkildeområdeniveau sikrer, at arealet er fornyet med skov senest ti år efter, at den forrige skovbevoksning er fjernet. Kravet om genetablering gælder uanset geografisk oprindelse, dvs. også for importeret biomasse fra andre lande. Det er derfor ikke muligt i stedet at indføre kravet i den danske skovlov. For fredsskovspligtige arealer i Danmark er kravet om genetablering opfyldt på a-niveau, også når der er lysåbne arealer i skoven. Hvis kildeområdet ikke er dækket af lovgivning om genetablering, som det f.eks. er tilfældet med et ikke-fredsskovpligtigt areal i Danmark, så skal kravet opfyldes på kildeområdeniveau (b). Hvis man på b-niveau, som PbN foreslår, blot henviser til, at gældende lovgivning skal være overholdt, vil det være det samme som at frafalde kravet om genetablering, da b-niveauet kun bliver relevant, når der ikke findes lovgivning, der sikrer genetablering. Skovejer PL påpeger, at skoventreprenøren ikke har bestemmende indflydelse på skoven. Entreprenøren kan dermed kun sikre sig, at genetablering sker, gennem aftaler med skovejeren. Ansvaret ligger hos den, der skal opfylde reglerne, f.eks. el- og varmeværket, som må stille de relevante krav videre til biomasseleverandørerne, som igen må stille dem til skovejerne, og etablere en passende overvågning.

5.5. Beskyttelse af udpegede naturområder

DS og PfAT bemærker, at det har ligget klart i forudsætningerne siden udpegningen af Natura 2000-områderne, at ejerne ikke blev pålagt erstatningsfrie indskrænkninger på arealer i Natura 2000-områderne. Kravet kan give unødigt usikkerhed om, hvorvidt træ fra Natura 2000-beskyttede områder kan anvendes. Foreningen efterlyser, at det konkretiseres med eksempler fra Danmark, hvad der er tilladt.

DE & DFJ spørger om dokumentation for at høst af biomasse fra naturbeskyttelsesområder ikke strider mod beskyttelsesgrundlaget skal komme fra den ansvarlige myndighed. DE & DFJ anbefaler, at vurdering fra en anden sagkyndig kan være tilstrækkelig.

Verdo Trading anbefaler, at i forhold til muligheden for at benytte satellit- eller ortofotos til dokumentation, at det også skal være muligt at anvende målfast kortmateriale.

Energistyrelsen bemærker, at der fortsat kan foregå skovdrift i Natura 2000-områder, hvis det ikke påvirker udpegningsgrundlaget negativt. Dokumentation herfor kan være i form af en bekræftelse eller bestilling fra den ansvarlige myndighed eller en Natura 2000-forvaltningsplan, hvoraf det for eksempel fremgår, at et område skal friholdes for trævækst. I forhold til brug af kort i stedet for satellit- eller ortofotos, vil denne mulighed blive indføjet fsa. angivelse af naturbeskyttelsesområder.

5.6. Opretholdelse af jordbundens kvalitet og biodiversiteten

DS og PfAT foreslår, at der stedet for "at fældning skal ske uden for yngletiden" skrives uden for "defineret yngletid for særligt følsomme arter". Yngletid generelt er for bredt, da det kan være det meste af året, ligesom det ikke er alle arter, der vil blive påvirket af fældning.

HOFOR finder det ikke klart, hvad der menes med "sårbare områder". HOFOR er enige i, at der gennem Best Management Practices skal fokus på tiltag, som minimerer risikoen for negative virkninger på jordbundens kvalitet og biodiversiteten, men mener, at eksemplificeringen er problematisk, da den kan misforstås af ikke-sagkyndige som en positivliste, hvor alle punkter skal/bør opfyldes. Desuden vil det i praksis være meget vanskeligt at dokumentere hvilke tiltag, der implementeres i de respektive skove. HOFOR foreslår, at der også bliver givet eksempler på, hvad et sårbart område kan være, eller at der indføres definitioner på henholdsvis sårbare, sensitive og bevaringsværdige områder i definitionsafsnittet.

PfAT gør opmærksom på, at opretholdelse af jordbundens kvalitet dyrkningsmæssigt og opretholdelse af biodiversitet ikke nødvendigvis er sammenhængende. Det kan faktisk være godt for biodiversiteten med skader på rødder og små vandstuvninger som følge af aktivitet med maskiner, men det er skidt dyrkningsmæssigt. Eksempler på konkrete tiltag bør fjernes, idet de ikke alle er relevante, og der bør kun henvises til relevante nationale skovstandarder.

Verdens skove m.fl. mener ikke, at VE-direktivets krav på lovgivningsniveau er tilstrækkeligt til at sikre jordbundens kvalitet og biodiversiteten i et område. Hvis det klargøres, at det særlige danske krav til biodiversitet er additionelt til VE-direktivets krav, vil Verdens Skove frafalde kritikken af dette krav i VE-direktivet.

Verdo Trading mener, at listen med eksempler på tiltag, der kan sikre at fældningen tager hensyn til opretholdelse af jordbundens kvalitet og biodiversitet, bør fjernes, da den kan misforstås og blive opfattet som krav.

Verdo Trading opfordrer til, at det gøres tydeligt i Håndbogsbekendtgørelsen, at de i afsnit 5.2.1 nævnte dokumentationskilder er eksempler på kilder der kan, men ikke nødvendigvis skal benyttes.

Energistyrelsen bemærker, at der for dette krav er tale om ren direktivimplementering og at teksten vil blive tilrettet, hvis der kommer vejledning fra Europa-Kommissionen. Energistyrelsen finder, at det allerede fremgår af teksten, at der er tale om eksempler og ikke en obligatorisk liste. Teksten "fældning skal ske uden for yngletiden" er således også et illustrativt eksempel og ikke et krav, og skovforeningens formulering vil også falde ind under "regler om hensyn under yngletiden". Energistyrelsen vil tydeliggøre i Håndbogsbekendtgørelsen, at der er tale om "mulige informationskilder", som ikke nødvendigvis alle skal benyttes. Det er korrekt, at det særlige danske biodiversitetskrav er additionelt til VE-direktivets krav.

5.7. Fældningen opretholder eller forbedrer skovenes produktionskapacitet på lang sigt

Verdo Trading anfører, at begrebet "restrukturering af ensaldrende skove" er uklart, og anbefaler at erstatte teksten med følgende: "Kravet kan anses for opfyldt på b-niveau, når et styringssystem på skovbrugets kildeområdeniveau sikrer, at hugsten ikke overstiger skovenes årlige tilvækst i kildeområdet set over en periode på [5-10] år, medmindre dette skyldes dokumenteret sygdom eller andre kalamiteter, stormfald eller anden udefra kommende hændelse eller hugsten følger en plan der har til hensigt at opretholde skovens samlede produktionskapacitet på langt sigt. Således også ud over planperioden".

Energistyrelsen er enig i, at det er uklart, hvad der præcis menes med "restrukturering af ensaldrende skove", og at Verdos forslag er mere præcist. Begrebet "restrukturering af ensaldrende skove" er nævnt, fordi det indgik i et udkast til vejledning fra Europa-Kommissionen. Teksten vil blive tilrettet til: "Kravet kan anses for opfyldt på b-niveau, når et styringssystem på skovkildeområdeniveau sikrer, at hugsten ikke overstiger skovenes gennemsnitlige årlige tilvækst i kildeområdet i indenfor 5 års perioden op til hugstindgrebet, medmindre andre mængder er behørigt begrundet for at forbedre skovens fremtidige produktionskapacitet eller på grund af dokumenterede skadedyr, storme eller anden naturlig forstyrrelse."

5.8. VE-direktivets bæredygtighedskrav til arealanvendelse og LULUCF

Rådet for Grøn Omstilling mener, at det skal være et krav, at der kun må importeres træ fra de 20 lande, der ligger bedst i korruptionsindekset. Rådet for Grøn Omstilling anfører endvidere, at der bør stilles krav om kun at anvende biomasse fra lande, der har underskrevet Parisaftalen, og har inkluderet LULUCF-sektoren i deres nationale klimamål, da der ellers er risiko for, at CO₂-udledningen fra biomasse ikke tælles med noget sted.

Energistyrelsen bemærker, at forslagene fra Rådet for Grøn Omstilling ikke kan implementeres inden for rammerne af den politiske aftale af 2. oktober 2020. Det er aftalt, at kravene skal drøftes politisk efter en evaluering i 2023.

Dansk Affaldsforening, DE & DFj påpeger, at der som følge af VE-direktivet stilles krav til specifikt indhold i National Determined Contribution (NDC). De opdaterede NDC'er er forsinkede pga. Covid-19 og den udskudte COP. Der opfordres til at adressere dette forhold, da der ellers vil være en tidsperiode, hvor der stilles krav til noget, som endnu ikke findes.

DE& DFj undrer sig over, at lovene om at øge skovkulstoflagre og –dræn skal have til formål at modvirke klimaforandringer, da der kan være andre grunde til at øge kulstoflagre og –dræn.

DS og PfAT påpeger, at Danmark pt. ikke har en opdateret NDC – ligesom alle andre lande. DS efterlyser en overgangsperiode, så landene har haft en reel mulighed for at opdatere deres NDC. DS og PfAT mener, at der kun bør ses på kulstofbalance i skovbruget, og at landbrugets balance ikke bør indgå.

Verdens Skove m.fl. mener, at der bør sættes OG mellem kravene, de steder, der står ELLER. Desuden bør kravet under b) for at sikre, at "niveauet af kulstoflagre og –dræn i skovene opretholdes eller forbedres på lang sigt" ikke begrænses til at gælde "på lang sigt", men bør også gælde "på kort sigt". De næste 10 år er altafgørende, og det må siges at være kort sigt i en skovsammenhæng. Desuden bør loven ikke stræbe efter, at kulstoflageret "kun" opretholdes – det bør forbedres på kort sigt. Derfor bør sidste del af sætningen hedde "at rapporterede emissioner fra LULUCF-sektoren ligger markant under optag".

Verdens Skove m.fl. mener ikke, at det skal være op til den økonomiske operatør selv at definere perioden "lang sigt" f.eks. opfyldelsen af kravet på kildeområdeniveau. Den bør være fastsat, og den bør relatere sig til de mål, der er sat i Parisaftalen.

Energistyrelsen bemærker, at der for dette krav er tale om ren direktivimplementering, og at en evt. udskydelse af krav vedr. NDC'er kun kan ske på EU-plan. VE-direktivets krav vedrørende lovgivning om opretholdelse af kulstoflagre og –dræn henviser til Paris aftalens artikel 5, der handler om at bevare og øge skovenes kulstoflagre og –dræn for at modvirke klimaændringer, men Energistyrelsen er enig i at det centrale er, at lovene skal have til formål at øge kulstoflagre og –dræn, hvorfor kravet, at lovene også skal have til formål at modvirke klimaændringer vil blive slettet.

DE & DFj bemærker, at der skal fremlægges dokumentation for, hvordan LULUCF-emissioner forventes at udvikle sig i fremtiden og spørger hvad denne dokumentation skal bestå af? Kan man f.eks. lave sin egen lille fremskrivning i Excel? Positivliste bør af ovenstående grunde udarbejdes og vedligeholdes af den ansvarlige danske myndighed.

Verdo Trading mener, at VE-direktivets krav vedrørende arealanvendelse og LULUCF er så komplekse og omfattende, at det vil påføre aktørerne store byrder og indebærer en stor risiko for fejl som i sidste ende kan være til stor skade for den enkelte aktør. Verdo Trading anbefaler, at den ansvarlige danske myndighed udarbejder og vedligeholder en "Positivliste" over lande, der kan leve op til kravene, og at en sådan liste stilles til rådighed for aktørerne.

Energistyrelsen bemærker, at kravet om, at der skal fremlægges dokumentation for, hvordan LULUCF-emissioner forventes at udvikle sig i fremtiden, udgår, da det var medtaget på grund af et tidligt udkast til gennemførelsesretsakt, som ikke længere er gældende. Vedrørende forslag om "positivliste" bemærker Energistyrelsen, at det fremgår af en "positivliste" på FNs hjemmeside, som håndbogen henviser til, om et land er part i Parisaftalen. For så vidt angår a-i om indholdet i landenes NDC og a-ii om love om at bevare og øge kulstoflagre- og –dræn kan Energistyrelsen ikke påtage sig at lave og vedligeholde en positivliste, der dækker alle lande i verden. Energistyrelsen vil dog overveje om en partiel positivliste kan udarbejdes.

HOFOR og DE & DFj bemærker, at listen over hvad der skal til for at opfylde kravet på b-niveau er meget vanskelig at efterleve i praksis. Det vil være nærmest umuligt for en biomas-seproducent, som får træ fra mange forskellige skove, at skulle kræve sådanne data fra alle skovejerene. HOFOR og DE & DFj forstår, at formuleringen stammer fra et udkast til en "EU

implementing act". HOFOR foreslår, hvis kravet i "EU's implementing act" ændres i den endelige version, at det tilsvarende ændres i denne håndbog.

DE & DFj frygter, at der kan opstå en situation, hvor man laver denne beregning korrekt, men hvor Energistyrelsen ikke er enige i nogle af valgene og derfor ikke mener kravet er opfyldt. DE & DFj foreslår, hvis kravet fastholdes, at Energistyrelsen beskriver helt nøjagtigt, hvad Energistyrelsen lægger til grund for at kunne forkaste en beregning.

Verdo Trading mener, at det vil være en så godt som umulig opgave for en Biomasseproducent at tilvejebringe valide data til objektivet at opfylde kravet om kriterierne for arealanvendelse af LULUCF på kildeområdeniveau. Verdo Trading mener, at der er stor sandsynlighed for at forskellige aktører vil nå til forskellige resultater i det samme scenario. Verdo Trading anbefaler derfor, at der findes en anden lettere tilgængelig og gennemførlig form for dokumentationskrav.

PbN bemærker, at dokumentationen nævnt under 5.5.2 (link til NDC og henvisning til love) vel ikke skal fremlægges, hvis biomassen er omfattet af (certificeret) 'frivillig ordning'.

Energistyrelsen har forståelse for, at HOFOR og Verdo Trading finder listen over, hvad der skal til for at opfylde kravet på b-niveau, vanskelig at efterleve i praksis, og vil revidere denne, hvis det viser sig muligt på baggrund af retningslinjer fra Europa-Kommissionen. Energistyrelsen kan bekræfte, at dokumentationen, som PbN nævner, ikke skal fremlægges, hvis biomasse er certificeret efter en frivillig ordning.

5.9. Sociale bæredygtighedskriterier

3F mener, at kravene til bæredygtighed er meget relevante, men savner den sociale dimension. 3F anmoder derfor om, at de sociale aspekter, såsom arbejdstagerrettigheder, arbejdsmiljø og organiseringsfrihed medtages i de to bekendtgørelser, så det fremgår, at sociale aspekter er en del af bæredygtighedsbegrebet. Alternativt bør titlen på bekendtgørelserne ændres, så det klargøres at de kun omhandler miljøet, biodiversitet og lign.

Verdens skove m.fl. ønsker, at krav til social bæredygtighed herunder arbejdsvilkår og konsekvenser for lokalsamfund og oprindelige folk skal inkluderes i håndbogen.

PbN anbefaler, at der i lovgivningen stilles sociale krav, da biomassen bl.a. kommer fra lande/områder, hvor der er risiko for uacceptable sociale forhold (arbejdstagerrettigheder, oprindelige folk, lokal befolkning mv). PbN påpeger at certificeringsordninger som FSC, SBP og PEFC til en vis grad opfanger disse problemer og allerede i vid udstrækning anvendes af aktører.

Energistyrelsen bemærker, at sociale bæredygtighedskrav ikke indgår i VE-direktivet, som al ligevel omtaler kravene som "bæredygtighedskrav". Energistyrelsen vil følge direktivets sprogbrug på dette punkt. Ifølge den politiske aftale vil bæredygtighedskriterierne følges op af en analyse i 2023, der overordnet skal vurdere bæredygtigheden af energisektorens forbrug af biomasse og evaluere kravene. Analysen vil bl.a. give grundlag for en beslutning i aftalekredsen om, hvorvidt visse krav bør justeres, herunder om der skal indføres sociale bæredygtighedskrav.

Ad. 6: Supplerende dansk krav vedrørende biodiversitet

6.1. Dokumentation af kravet

DE & DFj finder, at det er vigtigt, at energiselskaber kan gøre brug af eksisterende certificeringsordninger som FSC, PEFC og SBP, der allerede anvendes i en stor del af skov- og træindustrien. Det bør derfor tilstræbes, at de dokumentationskrav, som stilles ift. de danske særkrav, kan eftervises udelukkende ved brug af certificeringsordningerne og ikke gennem ekstra dataindsamling, som vil medføre en urimelig byrde for skovbruget, træindustrier og energisektoren.

DS anfører, at hvis frivillige ordninger, godkendt af EU, er accepteret som dokumentation for det danske ekstra krav om biodiversitet krav, bør det fremgå af afsnit 5.4.2.

Verdens Skove m.fl. mener ikke, at SBP udgør en tilstrækkelig dokumentation for styringssystemer for sikring af biodiversitet på kildeområdeniveau, og heller ikke PEFC uden en vurdering af det enkelte lands implementering af PEFC, da dette er nationalt bestemt og ikke giver samme garanti i alle lande. Desuden anerkender PEFC certificeringsordninger som SFI og CSA, der ikke sikrer beskyttelse af HCV-områder og oprindelige folks rettigheder. FSC certificeringsordningen er den eneste certificeringsordning, der i dag tilstrækkeligt dokumenterer overholdelse af HCV kriterierne.

Energistyrelsen kan bekræfte, at det tilstræbes, at de eksisterende certificeringsordninger kan anvendes. Det særlige danske krav vedr. biodiversitet i skov kan således dokumenteres opfyldt med FSC, PEFC og SBP. Dette fremgår af afsnit 5.4.2. Det er dog fortsat aktørernes ansvar at sikre sig, at certificeringsordningerne er fyldestgørende i det konkrete tilfælde, f.eks. at den relevante nationale PEFC-standard i oprindelseslandet er dækkende. Energistyrelsen bemærker desuden, at restprodukter fra træindustrien ikke skal opfylde det særlige danske krav vedr. biodiversitet. Dette fremgår af tabellen over krav til forskellige biomassekategorier i kapitel 3.

6.2. Identifikation og beskyttelse af bevaringsværdige områder

DS og PfAT forstår kravet om identifikation og beskyttelse af bevaringsværdige områder således, at der kan udtages produkter fra bevaringsværdige områder, så længe det gøres med en forvaltning, der tager hensyn til disse.

DS og PfAT bemærker, at en stor del af de danske skove står oven på grundvandsressourcer. DS forventer ikke, at der skal udarbejdes særlige planer i forhold til det, så længe skovene dyrkes efter gode forstlige principper.

DS og PfAT spørger, hvilke kategorier på rødlisten, der menes at være i risiko for at uddø? DS mener, at rødlisten er et forkert værktøj f.eks. står vildsvin som truet, fordi den er ved at etablere sig. Det bør ikke være hele rødlisten, som indgår. Og skal særlige arter afføde, at der skal efterlades træer til henfald og død? PfAT spørger, hvordan vil man gøre med flis fra udlandet, da der må være stor forskel på potentielle rødlistet og deres kvalitet.

Energistyrelsen bemærker, at det særlige danske krav om beskyttelse af biodiversitet anses for opfyldt, når et styringssystem på skovbrugets kildeområdeniveau sikrer, at fældningsområdet inden hugst vurderes og gennemgås i felten af en sagkyndig person, og gennemgangen dokumenteres i kort og arbejdsbeskrivelser, der bruges af relevante parter, og som sikrer, at de identificerede værdier beskyttes. Dette fremgår af afsnit 5.4.1. Der kan således udtages

produkter, hvis værdierne samtidig kan beskyttes gennem forvaltningen. I visse tilfælde kan beskyttelse dog kræve, at f.eks. nøglebiotoper friholdes for hugst. Energistyrelsen bemærker, at beskyttelsen af grundvandsressourcer ikke kræver særlige planer. Endelig er det ikke hele rødlisten, der henvises til, men kun de kategorier, der er i risiko for at uddø, og som kan være forskellige fra land til land.

6.3. Udpegning af 5 træer pr hektar til naturligt henfald

DE & DFJ, HOFOR, DS, PfAT og DM&E finder, at det tredje kriterie (udpegning af 5 træer) bør udgå eller ændres til et mere generelt kriterie om opretholdelse af biodiversitet i skoven. For eksempel at Best Management Practices skal sikre, at skovdrift og hugst udføres med hensyntagen til opretholdelse eller forbedring af skovens biodiversitet.

PfAT bemærker, at der er krav til højstubbe og efterladelse af dødt ved i FSC og PEFC, mens det er ikke muligt for SBP at efterleve dette – kun i form af at efterlade nogle træer ved fældning, men der er ikke en opfølgende kontrol af, om de bliver stående.

Skovejer PL mener, at ønsket om, at der skal efterlades 5 træer til henfald i givet fald bør reguleres i skovloven. Kravet sætter producenten af biomasse i en unødvendig konflikt mellem køber af biomassen, verifikator og skovejer. Skovejeren har magten til at udøve sin ejendomsret i forhold til lovgivningen. Derfor er det ikke fornuftigt at regulere driftsmæssige forhold i en "forsyningslov" eller "håndbog" hertil.

Energistyrelsen medgiver, at kravet om udpegning af 5 levende træer pr hektar til naturligt henfald og død kan give administrative udfordringer og være svært at kontrollere uden for Danmarks grænser. Kravet vil derfor blive slettet som en del af det ekstra danske biodiversitetskrav og blive genovervejet i forbindelse med evalueringen i 2023. Energistyrelsen bemærker at dét, at efterlade livstræer og dødt ved, fortsat indgår som mulige måder at opfylde VEDirektivets krav (iv) om, at fældningen tager hensyn til opretholdelse af jordbundens kvalitet og biodiversiteten.

6.4. HCV-konceptet

DS mener ikke, at der skal være krav, om at det skal vises, hvordan HCV konceptet anvendes, hvis biomassen er certificeret efter PEFC, FSC eller SBP og tilsvarende certificeringsordninger. Disse ordninger skal således kunne anerkendes som dokumentation for at dette krav er opfyldt.

DS og PfAT mener ikke, der bør være krav om at anvende en bestemt metode, da HCV fra en lille organisation ikke nødvendigvis er bredt anerkendt og desuden kræver meget detaljerede informationer. DS finder det desuden uklart, om det er nok at anvende en af informationskilderne, eller om alle de nævnte kilder for Danmark skal anvendes for at opfylde kravet.

Verdens Skove m.fl. finder det positivt, at der refereres til HCV definitioner af biodiversitets og andre bevaringsværdier og anser det for meget vigtigt, at denne reference bibeholdes.

Energistyrelsen vil ændre teksten i Håndbogen til **"Vurderingen skal anvende velegnede metoder, som f.eks. HCV konceptet (High Conservation Value), eller tilsvarende, jf informationskilderne (,,) Hvis det er muligt skal vurderingen tage udgangspunkt i eksisterende kort over HCV-områder".** Energistyrelsen bemærker desuden, at SBP, FSC (Forest management) og PEFC (Forest Management) er nævnt som eksempler på styringssystemer, som vil kunne

anerkendes som dokumentation for, at det ekstra danske biodiversitetskrav er opfyldt. At de vil kunne anerkendes betyder ikke, at de nødvendigvis altid bliver det. Det vil altid være aktørens ansvar at sikre sig, at certificeringsordningen er tilstrækkelig i det konkrete tilfælde. Dette vil blive tydeliggjort i håndbogen. EU-godkendte frivillige ordninger vil ikke nødvendigvis sikre det ekstra danske krav og vil derfor ikke blive nævnt generelt i afsnit 5.4.2. Men hvis aktørerne kan argumentere for at en bestemt frivillig ordning, udover FSC, PEFC og SBP, vil sikre opfyldelse af det ekstra danske klimakrav vil en sådan potentielt kunne anerkendes.

DS og PfAT mener, at stikprøvekontrol ved certificerede skove vil være et unødvendigt og uhensigtsmæssigt ekstra arbejde

Energistyrelsen bemærker, at det er korrekt, at hvis skoven er certificeret med FSC, PEFC eller SBP så behøver verifikators stikprøvekontrol ikke omfatte navne på sagkyndige eller arbejdsbeskrivelser. Stikprøvekontrollen skal i stedet tjekke at den pågældende certificeringsordning sikrer kravet, og at der er dokumentation for at biomasse er certificeret. Teksten ændres derfor til "Verifikator skal foretage stikprøvekontrol af ovenstående og i den forbindelse **efterspørge dokumentation for certificering, for at certificeringsordningen har en tilstrækkelig standard** eller navne på sagkyndige, kort og arbejdsbeskrivelser m.v." Endelig bemærker Energistyrelsen at informationskilderne er eksempler, og at der ikke er krav om at alle bruges. Principperne for HCV bør dog tages i betragtning, da dette vurderes at være den pt. bedste og mest generelle vejledning til, hvordan bevaringsværdige områder kan identificeres.

6.5. Andet

DS savner en faglig begrundelse for det supplerende danske krav.

Energistyrelsen bemærker, at baggrunden for kravet er, at skovbiodiversiteten i Danmark, ifølge vurderinger lavet i forbindelse med habitatdirektivet ikke er i gunstig tilstand, at biodiversitetsmæssigt værdifulde arealer ikke er kortlagt eller beskyttet i de private skov i Danmark, og at der ifølge FSC og SBPs risikovurdering af Danmark er en "specificeret risiko" for biodiversiteten. Dette kan også være tilfældet i lande, som Danmark importerer fra. Desuden indgik et tilsvarende krav i den frivillige brancheaftale fra 2014.

Ad. 7: Supplerende dansk klimakrav

7.1. Krav om at skovkulstoflageret ikke er i tilbagegang

DE og DFj og PfAT mener, at 5 år er alt for kort tid i betragtning af de naturlige udsving, der kan være i skovbrug som et resultat af kalamiteter eller historiske incitamentter til at plante skov, som giver en uensaldret alderssammensætning, som man ser i Danmark, Baltikum og en lang række andre lande. DE og DFj anbefaler, at der anvendes 10 år i stedet. PfAT foreslår, at der åbnes for en mulighed for vurdering, hvis kravet ikke opfyldes.

Verdens Skove mfl. mener, at det ekstra danske krav bør være mere ambitiøst end VE-direktivet og fokusere på øge kulstoflageret såvel som optaget (drænet). Det er vigtigt, at LULUCF emissionerne er negative og gerne i stigende grad. Derfor bør DK afvise biomasse fra lande og kildeområder, der ikke har en øget negativ LULUCF emission.

Energistyrelsen bemærker, at det danske krav er mere ambitiøst end VE-direktivet, idet der i tillæg til direktivets krav, ses på bevarelsen af kulstoflageret på kortere og mellemlang sigt.

Konkret skal kulstoflageret i den seneste 5 års periode sammenlignes med den foregående 5 års periode, hvorved udviklingen ses over en 10-årig periode. Det er korrekt, at hvis et helt land har en skæv aldersklassefordeling og vælger at fælde store skovområder på én gang, så vil kriteriet om bevarelse af skovkulstoflageret (a) ikke kunne opfyldes. I den situation må kriterie b) eller c) tages i anvendelse. Energistyrelsen er enig med Verdens Skove i at optaget (drænet) også er vigtigt, men det er svært at finde data for og dermed at administrere. Drænet indgår derfor indirekte i kravet, idet optaget skal være højere end hugsten, hvis kulstoflageret skal bevares. Energistyrelsen konstaterer, at Verdens Skoves forslag om at kulstoflageret ikke bare skal bevares, men øges, ligger uden for den politiske aftale.

7.2. Krav om at skovene er skovcertificeret

Verdens Skove mfl. mener ikke, at FSC og PEFC er en garanti for skovenes kulstofindhold, og de bør derfor ikke bruges til at verificere biomassens klimapåvirkning. Desuden bør dette ikke kun sikres på lang sigt, men også på kort sigt via reelle og retvisende kulstofmodeller. FSC er den eneste certificeringsordning, der for nuværende kan accepteres.

DE & DFj mener ikke, at det er korrekt, at SBP ikke i sig selv er tiltrækkelig som dokumentation, og at FSC, PEFC og SBP kan levere den samme sikkerhed.

PbN gør opmærksom på, at Chain of Custody certificering ikke sikrer, at skove i kildeområdet er certificerede, hvis der er anvendt mixsystemer i leverandørkæden.

Energistyrelsen bemærker, at når en skovejer har certificeret sin skov efter FSC, PEFC eller en tilsvarende bæredygtighedscertificeringsordning har skovejeren forpligtet sig til at drive skoven efter en langsigtet forvaltningsplan, der har til formål at sikre en bæredygtig skovdrift. FSC og PEFC har ikke direkte krav, der forhindrer, at kulstoflageret i skoven falder. Men certificeringen stiller indirekte krav, som fremmer klimabæredygtighed og biodiversitet på længere sigt herunder, at hugstmængden ikke overskrider et bæredygtigt niveau, at hugsten baseres på en opdateret vedmasseopgørelse og en vurdering af tilvækst og mulig hugst mm. Med skovcertificering er der dermed en større sikkerhed for, at skovkulstoflageret bevares på et vist niveau eller genoprettes efter en evt. nedgang, end hvis skoven ikke er skovcertificeret. SBP certificerer ikke skoven, men biomasseproducenten, som køber biomassen af skovejeren. Krav til en bæredygtig forvaltning af skoven kan dermed sikres bedre af skovcertificeringssystemer som FSC (FM) og PEFC (FM) end af SBP. SBP's kriterier vedrørende skovkulstoflageret handler desuden om skovens evne til at fungere som et effektivt dræn eller kulstoflager på lang sigt. Det er således ikke et krav i SBP, at kulstoflageret eller drænet faktisk bevares, ligesom det lange sigt øger usikkerheden om, hvordan biomasseproducenten skulle kunne sikre dette i skove, som han ikke ejer, men kun køber biomasse fra. Energistyrelsen bemærker, at teksten i Håndbogen vil blive ændret, så det fremgår, at der ikke kan anvendes mix-systemer i leverandørkæden.

7.3. Krav om at der kun anvendes restprodukter

DS og PfAT savner en faglig argumentation for de valgte dokumentationskrav og anfører, at afgrænsningen ikke omfatter alle restprodukter fra skov. DS og PfAT mener, at der er tale om en politisk afgrænsning ikke en faglig og et forsøg på at sætte kriterier, der sikrer, at brugen af restprodukter til energi ikke har et negativt klimaafttryk. Det er kun, hvis kulstofbalancen ikke kan dokumenteres via a) eller b) i de ekstra danske klimakrav, at de særlige krav om diameter og andel anvendt til energi skal opfyldes.

Verdens skove m.fl. foreslår, at det skal indgå i definitionen af "restprodukt", at der ikke må være en "højere anvendelse" jf. EU's affaldshierarki. Desuden bør der kun bruges rester, som har en meget lille klimaeffekt. Det vil sige små tyndingstræer, grene, toppe og fraskær.

DS og PfAT foreslår, at teksten "*som ellers ville efterlades på stedet efter høst af gavntræ eller efter en tyndingsoperation på et areal, der bruges til produktion af gavntræ*", slettes for at muliggøre, at det træ, der tidligere blev afsat til brænde, afsættes til flis.

PfAT bemærker, at "rester fra anden produktion" (ikke skovbiomasse) indgår som en del af definitionen på restprodukter, og spørger om den type biomasse også skal opfylde kravene? PfAT konstaterer, at træ fra ikke-skov ikke skal opfylde kravene om en diametergrænse og finder det konkurrenceforvridende.

DM&E og PfAT mener, at "restprodukter" er "træ, som ikke kan anvendes på et savværk".

PfAT bemærker, at skovbrugets slutprodukt og primære formål med produktionen er at producere træ til anvendelse i f.eks. byggeri og møbelindustri, hvilket kræver træ i en vis kvalitet og dimension. I den proces opstår der en del restprodukter, som ikke er savværksegne. PfAT mener, at der i definitionen bør undlades de særlige krav, der stilles i det ekstra danske klimakrav.

DS og PfAT foreslår følgende formulering:

Restprodukter fra skovbrug, dvs. hugstrestre i form af toppe og grene, tyndingstræ m.v. For at sikre at restprodukter ikke har en negativ klimaeffekt er det politisk besluttet, at rester fra skovbrug desuden skal opfylde et eller begge af følgende krav (..) DS og PfAT mener, at det bør være tydeligt, at 20 cm grænsen ikke er en generel definition af et "restprodukt fra skovbrug", og at denne derfor ikke kan overføres i til andre sammenhænge.

DE & DFj og HOFOR anbefaler Energistyrelsen at italesætte "20 cm grænsen", som et krav og ikke en del af definitionen på et "restprodukt".

Skovejer PL er bekymret over disse krav set i relation til driftsøkonomien af skoven. Skovejer PL finder, at de skitserede krav er mere tilpasset nåletræsskovbruget end løvtræsskovbruget og ikke er forenelige med driften af mindre skove. Større skovejendomme vil have større mulighed for at flexe med mængden af vedmasse, da skovejer PL antager, at de har mere normalskovs fordelte driftsklasser.

DS mener, at brændetræ bør kunne anvendes. DS definerer "brændetræ" som: træ med kalamiteter f.eks. skader, formudsving, træarter uden produktionspotentiale og rester fra skovning – træ, der ikke kan finde anvendelse på et savværk. DS anfører, at der historisk set mange steder er afbrændt restprodukter på stedet efter høst pga. pladmangel til at efterlade dem, eller fordi de kan være en brandfælde og grobund for opformering af skadedyr.

Energistyrelsen bemærker, at baggrunden for diametergrænsen på 20 cm er et ønske om at tillade brug af de mest klimavenlige biomassetyper til energi også i situationer, hvor risikoen er forhøjet, fordi skovkulstofflageret er i tilbagegang, og skovene ikke er skovcertificerede. De mest klimavenlige biomassetyper er "små restprodukter"³. Energistyrelsen er enig med DS i, at "20 cm" og "50 pct." er politisk fastsatte grænser, der har til formål at reducere risikoen for at brugen af biomassen til energi har et negativt klimaaftryk. Der er således ikke tale om en

³ Se f.eks. "The use of woody biomass for energy production in the EU" JRC, EU Commission 2021.

generel definition på restprodukter, der kan overføres til andre sammenhænge. Energistyrelsen vil ændre definitionen af "Restprodukter fra skovbrug" til "1) Grene og toppe, 2) Heltræer, som er restprodukt fra igangværende produktion af stammetræ, herunder ved udtynding, og 3) Resttræ fra produktion af pyntegrønt, gummi, kork, pinjekerner eller juletræer i (DK) fredskov eller tilsvarende Indbefatter ikke stubbe eller rødder". Grænserne vedr. "20 cm" og "50 pct." vil således ikke indgå i definitionen af "Restprodukter fra skovbrug", men alene under det ekstra danske klimakrav, hvor teksten vil blive ændret til følgende:

"Det ekstra klimakrav til skovbiomasse kan opfyldes ved at dokumentere, at der udelukkende anvendes restprodukter fra skovbrug, Konkret skal et af følgende to krav opfyldes, a eller b:

- a) Der anvendes ikke træ over 20 cm i diameter
- b) Mindre end 50 pct. af den solgte skovbiomasse fra kildeområdet afsættes direkte til energiformål.

Undtagelser fra a. og b: Situationer, hvor større skovområder dokumenteret er ramt af stormfald, brand eller er skadede af insekt- eller sygdomsangreb, samt tilfælde, hvor lovgivning kræver, at træ tages ud af skoven for f.eks. at undgå brand eller insektangreb".

Energistyrelsen er enig med Verdens Skove i, at EU's affaldshierarki bør overholdes, og at træ bør bruges til en "højere anvendelse", hvis en sådan findes, inden det anvendes til energi. Der er indsat en tekst herom i indledningen, jf. tidligere bemærkning.

HOFOR, DE & DFJ foreslår, at SBP's kategorisering af biomassetyper kan bruges som dokumentation for anvendelse af restprodukter.

PbN foreslår, at der tilføjes et tredje kriterie for resttræ, så det er muligt at dokumentere dette baseret på en objektiv klassificering, der foretages i forbindelse med modtagelse af råvarer til biomasseproduktion. PbN anbefaler, at der lægges op til, at operatøren kan dokumentere, at krav om resttræ er opfyldt ved at benytte en eller flere af de tre nævnte kriterier (20 cm, 50 pct. eller restproduktkategorisering), således at kriterierne sidestilles og kan anvendes hver for sig eller i kombination. PbN anbefaler, at der lægges op til en risikobaseret verifikation af opfyldelse af alle resttræ-kriterierne.

Energistyrelsen har noteret sig, at PbN, HOFOR og DE & DFJ anbefaler, at afgrænsningen til restprodukter baseres på en objektiv ensartet, og internationalt anerkendt klassificering, der foretages i forbindelse med modtagelse af råvarer til biomasseproduktion og som verificeres af kompetent tredjepart. Konkret anbefales SBP's kategorier. Energistyrelsen er enig i denne intention forudsat, at kategorierne afgrænser reelle restprodukter, og noterer sig i øvrigt at SBP's kategorier m.m. er under revision. Energistyrelsen vil derfor undersøge mulighederne for at udvide dokumentationsmulighed a) for skovrestprodukter til ud over træ under 20 cm i diameter også at omfatte SBP-kategorien "Residues without stumps", der er defineret som "Tops, branches and bark, excluding stumps" eller restproduktkategorier fra tilsvarende internationale certificeringsordninger. Overvejelserne vil indgå i en analyse i 2023, som bl.a. skal evaluere kravene.

7.4. Diametergrænse på 20 cm.

DS foreslår følgende formulering: a. Der anvendes ikke træ over 20 cm i diameter, hvis det kan anvendes på savværk (...)

Energistyrelsen bemærker, at indsættelse af betingelsen, "hvis det kan anvendes på savværk" under punkt a (om 20 cm) betyder, at alt træ, der ikke kan afsættes til et savværk, derved ville kunne bruges til energiformål. Dette ville gælde i enhver situation, også når det kommer fra naturskove i tilbagegang, eller fra produktionsskove, som ikke er skovcertificerede og dermed ikke dokumenteret drives bæredygtigt. Denne ændring kan ikke foretages inden for den politiske aftale.

DE & DFJ mener, at der efterspørges dokumentation, der kun vaskeligt lader sig fremskaffe. Der er for nuværende ingen styringssystemer, der sikrer og dokumenterer diametergrænsen.

PfAT mener, at 20 cm-grænsen er umuligt at kontrollere og dokumentere, vil være be kosteligt i nåletræskovbruget og fjerne det økonomiske grundlag for løvskovbrug. PfAT kan ikke se det faglige belæg for 20 cm i brysthøjde. PfAT påpeger, at der kan være nogle tyndingstræer over 20 cm, der ikke kan finde anden anvendelse og tages ud i samme omgang som resten af tyndingstræerne under 20 cm.

DS anfører, at det i praksis er vanskeligt at dokumentere, at 20 cm kravet er opfyldt og spørger, hvor de 20 cm måles. I skovbruget regnes normalt med en brystdiameter. Det bliver en svær opgave for maskinføreren af afgøre diametergrænsen, og det kan begrænse udbyttet f.eks. de første tyndinger af klimavenlige skovrejsninger med hurtigtvoksende træ som lærk.

Energistyrelsen bemærker, at 20 cm-grænsen ikke skal måles i brysthøjde. Der er tale om, at det træ, der anvendes, ikke må være over 20 cm i diameter, hvis denne dokumentationsmulighed skal anvendes. Hvis et træ f.eks. er over 20 cm i diameter i bunden, men under højere oppe, kan den del af stammen anvendes, der er under 20 cm i diameter.

Skovejer PL vurderer, at løvtræskovbruget vil blive særdeles hårdt ramt driftsøkonomisk såfremt diameterkravet skal opfyldes. På trods af en skovbrugsfaglig dyrkningsindsats i løvbevoksningens yngre år (<20 cm) er der en stor andel træer, der fortsat ikke vil kunne findes afsætning for til andet end energitræ i form af brænde og flis. Dertil bør noteres, at langt de fleste sortimenter i løv/gavntræ først kan afsættes fra 35-40 cm midtmål, ergo en noget højere bunddiameter.

DS mener ikke, at en fast diametergrænse giver mening. For nåletræskovbruget vil det være meget be kosteligt, da træ med råd i bunden og skrælletræ (træ skrællet af krondyr), hvor de nederste 2-3 m af stammen er skadet og skal skæres fra, på nogle ejendomme udgør en betragtelig andel ved både tyndinger og afdrift. Stykket sidder i bunden af træet, og det vil være urimeligt, unødvendigt og skovdriftsmæssigt umuligt at efterlade alle bundstykkerne i skoven.

DS mener, at en grænse på 20 cm vil fjerne det økonomiske grundlag for et løvskovbrug. Junckertræ udgør i mellemaldrende bøg pga. kvalitetskrav kun 20-30 pct. af mængden, der dimensionsmæssigt opfylder kravene. I ældre bevoksninger er det 10-20 pct. Det findes pt. ikke noget alternativ til energitræ, som tidligere blev afsat som brænde. I forhold til kravet om maksimalt 50 pct. til energiproduktion kan det ramme unge skove med ujævn aldersfordeling hårdt.

DS og TMI & DTI mener, at ammetræer også kan nå en diameter over 20 cm før de fjernes i de første tyndinger. Ammetræerne er med til at danne et godt skovklima og hjælper den blivende bevoksning på vej, og samtidig er ammetræerne med til hurtigt at binde en masse CO₂ i de unge kulturer. Ammetræerne skal fjernes for at give hovedtræerne plads. Det vil være

ærgeligt, hvis denne mulighed for at fremme en kulstofbinding og en sikker kulturstart mistes udelukkende, fordi ammetræerne ikke kan afsættes.

HOFOR finder, at det i praksis er vanskeligt at forestille sig, hvordan et styringssystem skal kunne implementeres til at sikre, at diameter er under 20 cm og foreslår, at Energistyrelsen tager initiativ til evt. i samarbejde med skovindustrien at opstille eksempler på praktisk anvendelige og ressourceeffektive styringssystemer, som kan anvendes til dokumentation på både dansk og internationalt niveau.

TMI & DTI er bekymrede for, at stor efterspørgsel på træ til energi kan bevirke, at gavntræsegnet tømmer anvendes til energi, særligt hvad angår gavntræ af lavere kvalitet. TMI & DTI mener dog ikke, at dette imødekommes ved at sætte en diametergrænsen på 20 cm, hvorfor kravet bør udgå. En fast grænseværdi, hvad end den er på 10, 20 eller 30 cm er ikke afgørende for, om træindustrien kan anvende og dermed har interesse i at aftage tømmeret til varige træprodukter. Afsætningen afgøres derimod af almindelige markedsmekanismer som udbud og efterspørgsel, herunder tømmerets kvalitet, mængde, tilgængelighed.

TMI & DTI frygter, at en begrænsning i afsætningsmulighederne som følge af en diametergrænse på 20 cm risikerer at føre til forringet gavntræskvalitet på sigt og potentielt øgede priser på råtræ, som følge af begrænsede indtægtsmuligheder. En grænseværdi på 20 cm kan også få skovejere til at afholde sig fra at plante ammetræer, som er nødvendige for at sikre god kvalitet af de blivende gavntræer, som i sidste ende er træindustriens råvare. Det er ikke usædvanligt, at hurtigtvoksende ammetræer som f.eks. rødell og lærk opnår stammediameter over 20 cm inden fældning/udtynding. Samtidig er hurtigtvoksende ammetræer typisk en uegnet råvare for træindustrien.

PbN vurderer, at i velfungerende markeder for træprodukter sikrer prissætning og efterspørgsel, at industritræ kun i meget begrænset omfang anvendes til fremstilling af biomasse. PbN vurderer, at markederne generelt er velfungerende. PbN vurderer imidlertid, at det er fornuftigt at stille enkle og operationelle krav, der kan sikre, at 'industritræ' (ikke resttræ) generelt udelukkes fra biomasseproduktion.

PbN mener, at lovgivningen bør sikre, at der etableres troværdig og verificeret dataindsamling, uanset land/kildeområde, og uanset om skovene er certificerede eller ej. Derfor er det fornuftigt, at lovgivningen lægger op til, at der anvendes en risikobaseret tilgang til at sikre, at kun resttræ anvendes.

PbN vurderer, at 20 cm kriteriet i mange tilfælde er enten umuligt eller meget ressourcekrævende at dokumentere og verificere. Der er desuden mange eksempler på, at træ med større diameter udgør "resttræ", herunder f.eks. træ med vildtskader, billeskader og trædele af dårlig kvalitet som udtages i forbindelse med almindelig skovdrift. PbN konkluderer, at 20 cm kriteriet derfor bør være en af flere muligheder for at dokumentere, at der anvendes 'resttræ'.

Verdo Trading og anbefaler, at svamp, råd, fysisk skade af hjortevildt, påkørsel eller andet, i definitionen sidestilles med angreb af biller eller sygdom.

DSHwood mener, at dimensionen på 20 cm i diameter er et upræcist begreb at anvende i forbindelse med vurdering af, hvorvidt træet er egnet til et højere forædlingsniveau end afbrænding. Det er i stedet kvalitetsspecifikationerne for råtræ som afgør dette. DSHwood anbefaler at definitionen af restprodukter omdefineres ti, at skovbrugserhvervets standarder for klassificering af råtræ anvendes.

Energistyrelsen bemærker, at "20 cm-grænsen" ikke er et krav, der altid skal overholdes, men én blandt flere muligheder for at dokumentere overholdelse af det ekstra danske klimakrav. De andre muligheder er, at bruge træ fra områder, hvor skovkultstoflageret er opretholdt, eller fra områder, hvor skovene er skovcertificerede eller at sørge for, at maksimalt 50 pct. af biomassen fra kildeområdet afsættes til energiformål. Formålet med "20 cm-grænsen" er, at muliggøre brug af træ fra tidlige tyndinger, herunder fældning af ammetræer under 20 cm i diameter, til energi i situationer, hvor skovkultstoflageret er i tilbagegang, skovene ikke er skovcertificeret og hvor 50 pct.- grænsen ikke vurderes hensigtsmæssig.

Energistyrelsen har noteret sig, at flere høringsparter ikke finder denne mulighed attraktiv, mens andre på den anden side finder, at en begrænsning til maksimalt 20 cm i diameter, er det eneste, der i tilstrækkelig grad ville kunne sikre klimabæredygtigheden af biomassen, hvis det blev stillet som absolut krav. Energistyrelsen vurderer, at aktører, der er utilfredse med "20 cm-grænsen", ikke vil være bedre stillet, hvis denne dokumentationsmulighed bliver fjernet. Det vurderes desuden, at 20 cm-grænsen vil kunne stimulere udvikling af anvendelsesformer og afsætningsmuligheder til andre formål end energitræ. Energistyrelsen vil på den baggrund fastholde denne mulighed som én blandt flere, som PbNs foreslår. Energistyrelsen vil som nævnt oven for samtidig undersøge mulighederne for at udvide dokumentationsmulighed til også at omfatte SBP kategorien "Residues without stumps" eller tilsvarende restproduktkategorier internationale certificeringsordninger. Overvejelserne vil indgå i en analyse i 2023, som bl.a. skal evaluere kravene.

7.5. Undtagelser og kalamiteter

DS konstaterer, at træ fra saneringshugst ikke ser ud til at kunne anvendes. Ifølge beskrivelsen "gået ud som følge af..." skal træet være dødt, før det kan anvendes. Det er det levende billeramte træ, der udgør en risiko for den resterende bevoksning. DS foreslår, at "gået ud som følge af" erstattes med "er skadede som følge af kalamiteter som f.eks. bille eller sygdomsangreb" så tørke og andre fænomener kan indgå.

DE & DFj og HOFOR foreslår, at undtagelserne "Stormfaldstræ og "træ angrebet af biller eller sygdom" ændres til "3.-partsverificerede Kalamiteter samt relateret saneringshugst".

Verdo Trading mener, at kravet vedr. om at "Der ikke anvendes træ over 20 cm i diameter, medmindre der er tale om stormfaldstræ eller træ, der dokumenteret er angrebet af biller eller sygdom," er uhensigtsmæssigt og anbefaler, at svamp, råd, fysisk skade af hjortevildt, påkørsel eller andet, i definitionen sidestilles med angreb af biller eller sygdom.

DE & DFj foreslår, at "Kalamiteter" defineres som: "Ødelæggende begivenhed, som medfører at træer beskadiges og ikke kan anvendes af savværker. Eksempler på kalamiteter kan være stormfald, insekt- eller sygdomsangreb, svamp, råd, fysiske skader ved f.eks. påkørsel og hjortevildt, samt skovbrand". Man bør desuden tillade saneringshugst, hvor træerne endnu ikke er gået ud, men vil blive angrebet og hugges for at forhindre yderligere spredning. Der kan i den forbindelse stilles krav om en fytosanitær vurdering fra en sagkyndig for at undgå snyd med saneringshugst.

PfAT foreslår følgende formulering:

a. Der anvendes ikke træ over 20 cm i diameter, medmindre der er tale om træ med kalamiteter som f.eks. stormfaldstræ, træ angrebet af biller eller sygdom, tørke osv. og andet træ, der ikke egner sig til savværksbrug.

DS og PfAT foreslår følgende formulering:

b. Mindre end 50 pct. af den solgte skovbiomasse fra kildeområdet afsættes til energiformål. Undtagelser for procentgrænsen: Situationer, hvor større skovområder dokumenteret er ramt af stormfald eller skadede som følge af kalamiteter f.eks. bille- eller sygdomsangreb og skovbrand."

Energistyrelsen vil imødekomme skovforeningen og ændre undtagelserne til "situationer, hvor større skovområder dokumenteret er ramt af stormfald, brand eller er skadede af insekt- eller sygdomsangreb, samt tilfælde, hvor lovgivning kræver, at træ tages ud af skoven for f.eks. at undgå brand eller insektangreb. Energistyrelsen er betænkelig ved at bruge ordet "kalamiteter", da mange forhold, og potentielt store mængder biomasse, ville kunne kategoriseres under "kalamiteter". Energistyrelsen vurderer ligeledes, at "saneringshugst", hvor træer fældes, fordi de måske i fremtiden kan blive angrebet af barkbiller, potentielt ville kunne være en ukontrolleret kilde til forbrug af træ med en høj risiko for ikke at være klimabæredygtigt.

7.6. Andel på 50 pct.

DE & DFJ mener at dokumentation kun vanskeligt lader sig fremskaffe, da der efterspørges data fra skovejere, der opfattes som forretningshemmeligheder og/eller slet ikke dokumenteres. Skovejeren ved jo ikke nødvendigvis, hvad hans solgte træ skal bruges til. Slut anvenderen kan jo være flere trin fra skovejeren, der sælger til en træhandler, som igen videresælger osv. En del træ bliver også solgt på rod eller på auktion.

DS konstaterer, at definitionen af "kildeområde" vil få stor betydning, hvis der sættes en grænse på maksimalt 50 pct. til energiformål fra et kildeområde. Områder med ung skov og meget skovrejsning vil nemt kunne komme over 50 pct., da de første tyndinger kun kan anvendes til flis indtil videre.

HOFOR finder, at det af forretningsfortrolige årsager kan være svært at dokumentere, at højst 50 pct. af biomassen afsættes til energi og foreslår, at Energistyrelsen tager initiativ til evt. i samarbejde med skovindustrien at opstille eksempler på praktisk anvendelige og ressourceeffektive styringssystemer, som kan anvendes til dokumentation på både dansk og internationalt niveau.

Skovejer PL mener, at 50 pct. reglen vil give løvtræsskovbruget store udfordringer, idet udtaget til energitræ et større end 50 pct. af vedmassen helt frem til kævleskovning.

Verdens Skove m.fl. mener, at definitionen restprodukter i det ekstra danske klimakrav er for bred og ikke sikrer, at der er tale om reelle restprodukter. Procentgrænsen på 50 pct. sikrer ikke, at der kun bruges restprodukter. Meget gamle træer vil kunne blive taget ud af skoven og brændt af som rester, selvom de ville have gjort stor gavn for kulstoflager og biodiversitet i skoven. Store og gamle træer har en meget stor klimabelastning, når de brændes af, da de har lagret kulstof i over hundrede år. Definitionen af rester bør sikre, at det kun er rester i form af meget små træer, toppe, grene, som har et mindre klimaaftryk, der kan brændes af som rester.

Verdens Skove anbefaler at slette b (om 50 pct.) i definitionen af rester og kun acceptere opfyldelsen af a) om at der ikke anvendes træ over 20 cm i diameter, som er et langt bedre kriterie for at kunne anses som et restprodukt. Her tages der samtidig i højere grad hensyn til værdien for både biodiversitet og klima ved at lade større stykker dødt ved stå eller ligge i skovene som dødt ved og kulstoflagre. Når der ikke er tale om reelle restprodukter, men derimod større stykker træ, hele stammer, additional fældning m.v. vil anvendelsen til energifor-

mål give minimale reduktioner eller endda øgede udledninger af drivhusgasser. Stik imod intentionen af direktivet. Det skal derfor understreges, at der skal gøres langt mere end hvad denne håndbog beskriver for at sikre, at kun reelle restprodukter anvendes til energiformål.

PbN vurderer, at 50 pct. kriteriet er operationelt, hvis det opgøres ud fra troværdige og offentligt tilgængelige data f.eks. på lande- eller regionsniveau. Men at det vil være vanskeligt eller umuligt at foretage en præcis procentopgørelse for kildeområder, hvor der ikke systematisk indsamles troværdige og verificerbare data for effektfordelinger i forbindelse med skovhugst. PbN vurderer, at kriteriet er 'grovkornet' og kun i begrænset omfang fanger en evt. IWUC problematik (Indirekte ændring af anvendelsen af træet). PbN mener, at det bør præciseres, hvordan procenten skal beregnes. Endelig mener PbN, at det bør præciseres, at der kan anvendes en risikobaseret tilgang til at verificere, at procentkravet er opfyldt, således at det vil være tilstrækkeligt med rimelig sikkerhed at godtgøre, at procenten er under 50 pct. for kildeområdet, for at opfylde kriteriet. Muligheden for at dokumentere, at højst 50 pct. af producentens solgte biomasse i det pågældende kalenderår er afsat til energi sikrer ikke, at 50 pct. kravet er opfyldt inden for kildeområdet, da der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem procentfordeling på biomasseproducent niveau og på kildeområdeniveau.

Energistyrelsen minder om, at 20 cm- og 50 pct.-grænserne kun kommer i spil, hvis man som aktør ønsker at anvende træbiomasse fra områder, hvor skovkultstoflageret er i tilbagegang, og hvor skovene ikke er skovcertificeret. I øjeblikket er skovkultstoflageret opretholdt eller stigende i Danmark og i størstedelen af EU. Det er derfor foreløbig ikke nødvendigt for aktører, der køber biomasse fra disse lande at opfylde hverken 20 cm eller 50 pct. grænsen. En dansk skovejer vil også, selv om skovkultstoflageret i Danmark skulle begynde at falde, kunne sælge alt sit træ til energiformål uden dokumentation for 20 cm- eller 50 pct.-grænsen, hvis han lader sin skov certificere med enten FSC (FM) eller PEFC (FM). Danske skovejere vil desuden kunne sælge op til 5000 tons brænde om året uden at skulle opfylde disse krav. Energistyrelsen konstaterer desuden, at mens nogle høringsparter finder 50 pct. grænsen for skrap og svær at dokumentere, så finder andre, at den ikke giver tilstrækkelig sikkerhed for klimabæredygtigheden af biomassen. Energistyrelsen fastholder på den baggrund 50 pct.-grænsen som én mulighed blandt flere for at opfylde det ekstra danske klimakrav. Beregningen skal laves for al biomasse fra skov inden for kildeområdet og dække ét kalenderår. I forhold til, at der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem producentniveau og kildeområdeniveau, bemærker Energistyrelsen, at biomasseproducenten i så fald skal etablere denne sammenhæng ved at angive det relevante kildeområde.

Energistyrelsen kan oplyse, at kravet om 3. parts verifikation af oprindelse og type gælder for al biomasse, der bruges til energiformål. VE-direktivet har imidlertid i artikel 30.3 en undtagelse for skovbiomasse frem til det første opsamlingssted. Det er denne undtagelse, som det ekstra danske krav vedr. 3. parts verifikation har til formål at eliminere. Energistyrelsen kan bekræfte, at såfremt træet kommer fra skov, der er certificeret efter PEFC eller FSC og har en efterfølgende sporbarhedscertificering i alle led eller er SBP-certificeret, er dette krav opfyldt. VE-direktivets undtagelse for skovbiomasse frem til første opsamlingssted er slettet i de danske krav, da skovbiomasse udgør et meget stort volumen samtidig med, at der vurderes at være bæredygtighedsmæssige risici med denne biomassetype, som kræver 3. parts verifikation frem til første opsamlingssted, hvis lav risiko skal sikres.

7.7. Andet

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at i forhold til det ekstra danske klimakrav, der bør der ske en uafhængig 3. parts verifikation af en anerkendt international part. Derudover mener

de, at alle tre krav bør være opfyldt, da de hver især adresserer fuldstændig forskellige aspekter af træets bæredygtighed, og dermed ikke kan stå i stedet for hinanden. Især mener Rådet for Grøn Omstilling, at det er nødvendigt at sikre, at det udelukkende er reelle restprodukter der anvendes til energiformål, da anvendelsen af anden træbiomasse har stor risiko for at give øget drivhusgasudledning, frem for at reducere disse.

Verdens Skove m.fl. mener, at definitionen af restprodukter er for bred og at definitionen ikke kan sikre, at det der udtages er reelle restprodukter. Med mulighed b) vil meget gamle træer kunne blive taget ud af skoven og brændt af som rester, selvom de ville have gjort stor gavn for kulstoflager og biodiversitet i skoven. Verdens Skove m.fl. mener derfor, at definitionen af rester til hver en tid bør sikre, at det kun er rester i form af meget små træer, toppe, grene og andre efterladenskaber, som har et mindre klimaaftryk, der kan brændes af som rester. Vi anbefaler at slette b. i definitionen af rester og kun acceptere opfyldelsen af a) om at der ikke anvendes træ over 20 cm i diameter, som er et langt bedre kriterie for at kunne anses som et restprodukt. Her tages der samtidig i højere grad hensyn til værdien for både biodiversitet og klima ved at lade større stykker dødt ved stå eller ligge i skovene som dødt ved og kulstoflagre.

Verdens Skove m.fl. mener, at der bør være et "og" imellem de tre danske krav, da de tre krav leverer fuldstændig forskellige ting og ikke sikrer det samme.

Energistyrelsen bemærker, at den politiske aftale ikke muliggør indsættelse af et "og" mellem de tre alternative krav i det ekstra danske klimakrav.

Ad nr. 8: Krav til træbiomasse fra ikkeskove

8.1. Definitioner

DME spørger om produktion af juletræer hører under "anden produktion".

Energistyrelsen bemærker, at juletræer uden for skov er at betragte som "anden produktion" og derfor ikke "træ fra ikkeskov".

Dansk Erhverv finder, at definitionen på "ikke skov" i Håndbogen for upræcis og ikke omfatter have-park biomasse.

DE mener, at det ikke er relevant at bevise, at man genplanter en plante, nedskåret træ fra private haver, trimmer en hæk på en vej eller fjerner et træ der står i vejen for trafikken. Derfor foreslår de, at der oprettes en særskilt kategori for have- og parkaffald.

Energistyrelsen bemærker, at have-park affald hører under kategorien "Træaffald" og ikke "Træ fra ikkeskov" hvorfor der ikke er krav om, at fældede træer i folks haver skal genetableres.

HOFOR og DE & DFj foreslår, at der udover "hegn" nævnes "og/eller anden bevoksning". DE & DFj mener, at der i visse tilfælde skal være mulighed for selvfornyelse selv om det ofte ikke er tilstrækkeligt uden for skov.

Energistyrelsen vil udover "hegn" nævne "andre bevoksede arealer".

8.2. Udskydelse af krav

Dansk Affaldsforening mener, at implementeringen af krav til træbiomasse fra ikkeskov bør udskydes indtil der foreligger certificeringsordninger, som kan leve op til kravene i håndbogen.

L&F og Danske Halmleverandører ser med stor alvor på, at der også på dette område skal overimplementeres i Danmark, bl.a. med træ fra ikkeskov. Det giver større omkostninger til det danske erhvervsliv end nødvendigt ud fra EU's krav og bidrager negativt til den danske konkurrenceevne. Derudover giver det helt overordnet ikke mening. Hvis f.eks. et levende hegn af dyrkningstekniske årsager skal nedlægges, ændrer det ikke noget med et særligt dansk genplantningskrav, da det ikke vil ændre på beslutningen om at fjerne hegnet.

L&F og Danske Halmleverandører bemærker, at der i § 16 stilles krav om genplantning for træ fra ikkeskov. Det er uforståeligt, at der med bestemmelsen stilles krav om reetablering f.eks. i situationer, hvor der af landbrugsmæssige hensyn sker nedtagning af f.eks. læhegn. Det betyder, at ved lovlig fjernelse af et læhegn, kan biomassen fra denne proces ikke benyttes til bæredygtig energi. Hvis et levende hegn af dyrkningstekniske årsager skal nedlægges, ændrer det ikke noget med et genplantningskrav, da indtægt fra bæredygtigt salg af flis ikke vil ændre på beslutningen om at fjerne hegnet. I landbruget sker der løbende forandringer med hensyn til behovet for bl.a. placering af læhegn. Biomassen fra arbejdet med at fjerne læhegn burde på denne baggrund anerkendes som et restprodukt.

Muligheden der beskrives i Håndbogen for etablering af tilsvarende hegn andet sted giver ikke landbrugsmæssigt mening, da man ikke altid kan planlægges, at nye hegn skal etableres, når gamle skal væk.

DE & DFj, HOFOR, PfAT, Dansk Affaldsforening, Danske Halmleverandører og L&F anbefaler, at udskyde implementeringen af krav af træbiomasse fra ikkeskov, indtil der foreligger certificeringsordninger, som kan leve op til kravene i håndbogen. Sådanne er undervejs i regi af SBP og PEFC. Alternativt kan man indføre kravene gradvist, så man f.eks. først lader krav gælde for det fulde volumen efter en vis periode.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at kravet udsættes et halvt år, så det først træder i kraft 1. januar 2022 for at give energiselskaberne bedre tid til at genforhandle kontrakter.

8.3. Andet

L&F og Danske Halmleverandører bemærker at det er uforståeligt, at der i kapitel 6 i håndbogen er et krav om reetablering, når der af landbrugsmæssige hensyn sker nedtagning af f.eks. læhegn. Det betyder, at ved lovlig fjernelse af et læhegn, kan biomasse, der bliver fra denne proces, ikke benyttes til bæredygtig energi. Biomassen er et restprodukt fra en naturlig del af arbejdet med produktion af landbrugsafgrøder. Her sker der forandringer med hensyn til behovet for bl.a. placering af læhegn. Mængden af biomasse fra læhegn, der fjernes, er yderst begrænset, og salget af flis er ikke baggrund for at fjerne læhegn.

L&F og Danske Halmleverandører bemærker i kapitel 6 at der henvises til en sagkyndig person. Det er ikke lykkedes at finde beskrivelse af hvilke krav, der er til en sagkyndig. Udarbejdes en beskrivelse af minimumskrav til en sagkyndig?

L&F bemærker til kapitel 6, at af relevante informationskilder er beskrevet bl.a. Rødlisten. Hvilke kategorier i listen skal tages i betragtning? En lidt nærmere beskrivelse er nødvendig.

L&F mener, at krav til træ fra ikkeskov giver større omkostninger til det danske erhvervsliv end nødvendigt og bidrager negativt til den danske konkurrenceevne. L&F mener ikke, at kravet giver mening. Hvis f.eks. et levende hegn af dyrkningstekniske årsager skal nedlægges, ændrer det ikke noget med et særligt dansk genplantningskrav, da det ikke vil ændre på beslutningen om at fjerne hegnet. Biomassen fra arbejdet med at fjerne læhegn burde på denne baggrund anerkendes som et restprodukt. Muligheden der beskrives i Håndbogen for etablering af tilsvarende hegn andet sted giver ikke landbrugsmæssigt mening, da man ikke altid kan planlægges, at nye hegn skal etableres, når gamle skal væk. L&F kan ikke finde en beskrivelse af, hvilke krav der er til en sagkyndig og spørger om en sådan udarbejdes, selv om det er en vanskelig opgave, da kravene skal gælde uden for Danmark. L&F spørger hvilke kategorier i rødlisten, der skal tages i betragtning?

DS mener ikke, at det giver mening at henvise til følgende informationskilder når der er tale om ikkeskov:

- Nøgle til kortlægning af naturmæssigt særlig værdifuld skov
- Nøglebiotoper i skov.
- HCV-vejledningen til brug ved FSC-certificering af skov i Danmark, bilag 1 side 16-18

DS mener, at den bedømmelse som kræves, blive vanskelig og uforholdsmæssig omkostningssat i forhold til produktets værdi.

Energistyrelsen bemærker, at formålet med kravet er, at nedbringe risikoen for at manglende krav til biomasse fra ikkeskov medfører et "hul" i reguleringen som giver mulighed for brug af udokumenteret og potentielt ikke-bæredygtig biomasse. Energistyrelsen er enig med L&F og Danske Halmleverandører i, at mængden af biomasse fra læhegn, der fjernes, er relativt begrænset, hvorfor de økonomiske konsekvenser af kravene for landbruget, derfor også vurderes at være beskedne. Der vil fortsat kunne ske lovlig nedlæggelse af læhegn i det åbne land, men kravene skal mindske risikoen for at efterspørgslen efter biomasse bidrager til, at der bliver nedlagt læhegn og anden bevoksning i det åbne land. Baggrunden er, at det vurderes, at nedlæggelse af læhegn mv. udgør en risiko for biodiversiteten, en risiko som kravene har til formål at begrænse. Energistyrelsen bemærker, at den bedømmelse, som kræves, og som DS mener er for omkostningsfuld, består i, at der inden et hegn eller en bevoksning fældes, tages stilling til, om der er biodiversitetsmæssige værdier, der bør tages hensyn til. Det er vanskeligt at undgå at en sådan vurdering skal laves, hvis der skal stilles biodiversitetsmæssige krav til denne type biomasse. Der stilles for nuværende ikke bestemte krav til sagkyndige. Der tilføjes tekst om hvilke kategorier fra rødlisten, der skal tages i betragtning.

Energistyrelsen er enig i, at nøglen til kortlægning af skov og HCV-vejledningen vedr. skov ikke er relevante i forhold til ikke-skov. Disse henvisninger vil derfor blive slettet. Katalog over nøglebiotoper i skov indeholder imidlertid elementer som også findes i det åbne land og kan derfor være relevant, ligesom katalog over mikrohabitater på træer er relevant i forhold til beskyttelse af enkelttræer i landskabet. Henvisningen til "Nøglebiotoper i skov" vil derfor blive bevaret.

PbN mener, at det generelt bør anerkendes, at verifikation af kravopfyldelse, herunder også de særlige danske krav, kan baseres på evidens som stilles til rådighed af leverandør/leverandøræder, og som sikrer et tilstrækkeligt grundlag for, at verifikator kan bekræfte, at der er ubetydelig risiko for, at et eller flere krav ikke er opfyldt. Intentionen bør være at leverandørkæderne sikrer, at krav er opfyldt, dvs. at arbejdsgange indrettes iht. kravene, og at leverandørkæderne kan levere dokumentation for opfyldelse til deres kunder. Det system for verifi-

kation, som der lægges op til vil ifølge PbN indebære, at producenter, der leverer til flere aktører, skal omfattes af kontroller på vegne af flere kunder, hvilket er en ineffektiv og fordyrende måde at verificere efterlevelse på. PbN spørger hvad der skal forstås ved 'Stikprøve'? Kræves der feltbesøg, eller kan det ske på anden måde? PbN mener, at det er mere relevant at sample på leverandør(kæde) fremfor på landeniveau og at verifikation bør kunne baseres på ordninger eller anden dokumentation, der bekræfter, at de relevante krav er opfyldt, så stikprøvekontroller begrænses til leverandørkæder, hvor der er risiko for manglende opfyldelse af kravet.

Energistyrelsen bemærker, at teksten håndbogens afsnit om "Træ fra ikkekov" vil blive tilrettet til følgende:

- Verifikator skal i sin rapport bekræfte, at kriteriet er opfyldt og beskrive hvilken dokumentation verifikator har baseret sin bekræftelse på. Hvis certificering indgår, skal verifikator angive, hvilke krav, kriterier og indikatorer i certificeringssystemet, der vurderes at sikre, at kravet er opfyldt.
- Verifikator skal foretage stikprøvekontrol af ovenstående og i den forbindelse efterspørge **dokumentation for certificering jf. ovenfor** eller navne på sagkyndige samt kort og arbejdsbeskrivelser. Der skal foretages mindst én stikprøve pr. oprindelsesland. Verifikator skal i verifikationsrapporten beskrive resultatet af stikprøvekontrollen og angive, hvor stor en del af leverancerne stikprøverne dækker.

Med "stikprøve" menes, at verifikator efterspørger navne på sagkyndige samt kort og arbejdsbeskrivelser eller, hvis certificering indgår, skal verifikator efterspørge dokumentation for certificering samt hvilke krav, kriterier og indikatorer i certificeringssystemet, der vurderes at sikre, at kravet er opfyldt. Da kravet til stikprøvekontrollen er "mindst én pr. oprindelsesland" vurderer Energistyrelsen ikke, at risikoen for at biomasseleverandører vil blive udsat for uhensigtsmæssigt mange kontroller vil være særlig stor. Energistyrelsen vurderer, at det er fint, at verifikator begrænser stikprøvekontrol til leverandørkæder, hvor der er risiko for manglende opfyldelse af kravet.

Ad nr. 9. Krav til restprodukter

9.1. Restprodukter fra træindustri

TMI & DTI er betænkelige ved, at savværkernes restprodukter omfattes, da det stiller danske trævirksomheder ringere end konkurrenter i udlandet, og de anser det også for overflødigt, da restprodukter fra træindustri i sig selv er bæredygtige. Træindustrien arbejder dog selv i retning af fuld dokumentation for bæredygtige primærprodukter, hvorved restprodukterne naturligvis også er dokumenteret bæredygtige. Træindustrien er også forberedt, idet man har været underlagt den frivillige brancheaftale siden 2014. Kravet om verifikation fra 3. part, kan dog vise sig at øge omkostningerne. Da nogle råvarer ikke kan købes med den nødvendige dokumentation er TMI & DTI tilfredse med, at dokumentationskravet for træindustriens restprodukter er 90 pct., hvilket efterlader en 'bagatelgrænse' på 10 pct., som sikrer den nødvendige fleksibilitet. TMI & DTI opfordrer til, at beskrivelsen af 90 pct.-kravet præciseres, således, at det omtales som et minimumskrav.

DS konstaterer, at når der stilles krav til restprodukter fra træindustrien, stilles der ad omveje bæredygtighedskrav til alt træ. Foreningen frygter, at administrationen af disse krav kan det få betydning for forholdet mellem lokal anvendelse i Danmark og eksporten af gavntræet.

DS og PfAT vurderer, at træindustrien vil få svært ved at opfylde kravene, med mindre de kun anvender certificeret træ i deres primærproduktion. Der virker ikke hensigtsmæssigt, idet det kan resultere i, at restprodukterne fra træindustrien ikke kan afsættes og måske ender med at

blive lagt på lager til det forgår – og dermed afgiver kulstof til atmosfæren, uden at det har en reel anvendelse. DS og PfAT finder det uacceptabelt, at der stilles bæredygtighedskrav til primærproduktionen gennem en håndbog, der skal håndtere særlige krav til træbiomasse der anvendes til energiformål.

PfAT: Det bør indgå i betragtningen, at der er tale om et decideret restprodukt – nemlig rester fra forarbejdning af træ til varige produkter. Der bør ikke være yderligere krav for at dokumentere, at der er tale om et restprodukt.

Energistyrelsen bemærker, at krav til affald og rester fra træindustrien indgår i den politiske aftale om bæredygtighedskrav til træbiomasse til energi. DE & DFjs brancheaftale for bæredygtig biomasse indeholdt også krav til rester fra træindustri. Det blev med den politiske aftale besluttet at fastholde niveauet af krav fra brancheaftalen. Formålet er bl.a. at undgå, at der er biomassetyper, som der ikke stilles krav til, som kan risikere at åbne for en udokumenteret biomasseanvendelse, som indebærer en større risiko ift. bæredygtigheden. Energistyrelsen vil på den baggrund fastholde kravene, og bemærker, at der er tale om færre krav til rester fra træindustri end til skovbiomasse samt en bagatelgrænse. Det ekstra krav om 3. partsverifikation frem til biomassens første opsamlingssted kræves ikke opfyldt for rester fra træindustri. Det ekstra dansk klimakrav, kræves ikke opfyldt, ligesom det ekstra dansk krav om beskyttelse af værdifulde områder og særlige arter heller ikke kræves opfyldt. Energistyrelsen kan desuden for at lette dokumentationsbyrden for træindustrien beslutte, at bestemte certificeringsordninger kan bruges som dokumentation for overholdelse af bæredygtighedskravene affald og restprodukter fra træindustri. Energistyrelsen vil i så fald offentliggøre dette på sin hjemmeside. Energistyrelsen er enig i, at dokumentationskravet til 90 pct. af restprodukterne fra træindustrien er et minimum og vil tilrette teksten som foreslået af TMI & DTI.

9.2. Restprodukter og affald fra anden produktion samt til kommunalt affald mv.

DE & DFj spørger, om der er en særlig grund til, at kommunalt affald ikke skal opfylde de samme krav, som biomasse lavet af træ uden for skove? Betyder det, at hvis man laver træflis af træ uden for skove og kører det på den kommunale genbrugsstation eller den lokale affaldsforbrænding, så er der ingen krav, men hvis man kører samme flis til et kraftvarme-værk, så skal man efterleve kravene i afsnit 6? DE er klar over, at det er reguleret af forskellige lovgivninger, men hvis der er et "smuthul" for at få ikke-bæredygtig biomasse ind i energisystemet ved at kalde det kommunalt affald, så bør det adresseres. I DE & DFjs optik bør biomasse følge de samme regler, uanset i hvilken type anlæg den afbrændes.

PfAT bemærker, at krav til affald kun har et krav om type og spørger, hvad årsagen er til, at der ikke er krav om geografisk oprindelse, så man kan dokumentere, hvor det kommer fra? PfAT foreslår en undtagelse for have/park affald, hvor genbrugspladsen kan være oprindelsen. Hvis ikke der er krav i denne kategori til at kunne dokumentere oprindelse, kan det være en åben invitation for omgåelse af intentionerne i håndbogen.

Energistyrelsen bemærker, at bekendtgørelserne er blevet tilrettet, så geografisk oprindelse også skal indberettes for både affald og restprodukter fra anden produktion og fra kommunalt affald og træaffald. Energistyrelsen vurderer ikke, at træflis fra "træ uden for skov" i større stil vil blive kørt til genbrugsstationen, da de i så fald ville skulle betale et gebyr. Affaldsforbrændingsanlæg over minimumsstørrelsen vil også være omfattet af bekendtgørelserne, og vil derfor skulle overholde de samme regler som energianlæg. Risiko for omgåelse af reglerne vil generelt blive overvejet i forbindelse med den planlagte evaluering i 2023.

Biogas Danmark bemærker, at forskellen på "affald" og "restprodukter" i § 3, nr. 1 og nr. 17, bør præciseres. Denne præcisering kunne eventuelt være i håndbogen.

Energistyrelsen bemærker, at "affald" og "restprodukt" i bekendtgørelsens § 3 defineres som i VE-direktivet, hvorfor Energistyrelsen ikke agter at ændre definitionen.

Nature Energy bemærker, at husholdningslignende affald, ikke er omfattet af kravet om opfyldelse af kriterier for besparelse i drivhusgasemissioner (§ 19, stk. 5). Nature Energy forstår det som, at biogasproducenten skal sætte GHG-værdien for det nævnte affald til 0 ved beregning, samt at den gasproduktion, det giver anledning til, indgår i den samlede gasproduktion. Det anbefales, at dette præciseres i håndbogen.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at det er korrekt tolket, at husholdningslignende affald hverken er omfattet af bæredygtighedskriterier, eller DHG-krav. Dette er præciseret i den nye udgave af bekendtgørelsen.

Biogas Danmark anmoder om en uddybning af, hvad der er baggrunden for henvisningen i § 17 stk. 1 til bæredygtighedskriterierne i § 5, herunder en præcisering af, at der ikke er tale om biomasse, der opstår som restprodukter fra fiskeri eller akvakultur.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at ifølge bekendtgørelsens § 17, stk. 1, skal anvendelsen af restprodukter fra akvakultur og fiskeri opfylde bæredygtighedskravet om, at biomassen ikke må fremstilles af råmaterialer fra et areal der havde høj biodiversitet i 2008 (jf. §5). De råmaterialer som restprodukterne stammer fra, må dermed eksempelvis ikke være produceret i et område der ved lov har status som et naturbeskyttelsesområde.

Ad nr. 10: Krav til reduktion af drivhusgasemissioner

Rådet for Grøn Omstilling mener, at CO₂-emissionen for biomasse med mellemlang eller lang CO₂-cyklus bør medregnes, hvor CO₂ udledes, ligesom for kul. Det bør indgå både i nationale og energiselskabers/virksomheders CO₂-regnskaber parallelt de steder, hvor det angives, at biomasse er CO₂-neutralt.

L&F og Danske Halmleverandører bemærker til note 36 i tabel 9.3 at måling af en ændring i jord-kulstof er meget svær at dokumentere, da ændringen udgør så lille en andel af jordens samlede kulstofindhold, at en analyse af en uhomogen jord ikke giver entydigt svar. En måling med 10 års afstand vil sandsynligvis ikke være signifikant forskellig fra den forrige. Dette for at understrege hvor usikkert det er med analyser og kulstof. Derfor er metoden her i energisammenhæng mere enkel med en model, der ser på tilførsel og fraførsel af kulstof. Der er værktøjer, der kan udregne dette.

DE & DFj og HOFOR foreslår, at formuleringen på s. 46 "...det fossile alternativ," ændres til "EU's fossile reference", som er den normalt anvendte terminologi.

HOFOR foreslår, at det tydeligt skal fremgå, at besparelserne er på årsbasis, ikke per leverance.

Energistyrelsen er enig heri og vil justere teksten i overensstemmelse hermed.

DE & DFj bemærker til afsnittet på s. 56 om BioGrace II-værktøjet, at andre værktøjer kan lave samme beregninger som BioGrace II. Anbefaler at det udspecificeres, at disse værktøjer også kan anvendes, hvis de følger beregningsmetoderne beskrevet.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at det er præciseret i den nye udgave af håndbogen, at andre værktøjer også kan anvendes, såfremt de overholder beregningsmetoderne i håndbogen.

Biogas Danmark bemærker, at håndbogens bilag A - F bør gengive VE-direktivets bilag uden bearbejdning, men at der med fordel kan indsættes et ekstra bilag eller fodnoter til at forklare vanskeligt forståelige begreber. Biogas Danmark foreslår i denne forbindelse, en række forklaringer af begreberne i VE-direktivets bilag.

Landbrug & Fødevarer og Danske Halmleverandører opfordrer kraftigt til at lave en særlig ordliste eller fodnoter, der sikrer anvendelse af de korrekte danske betegnelser, og ikke de i direktivet dårlige oversættelser fra originalsproget.

Energistyrelsen er enig i denne betragtning og vil så vidt muligt indsætte korrekte danske betegnelser i håndbogens bilag.

Dansk Energi og Dansk Fjernvarme, Landbrug & Fødevarer og Danske Halmleverandører bemærker til bilag E, at i verifikators erklæring under "Resumé af udført arbejde" er der beskrevet, at der er "Gennemført en gennemgang og test af målinger af data for kulstof og bæredygtighed.....". Det er uklart hvad det betyder, da det ikke giver fagligt mening at måle kulstof i jord, og om det har nogen forbindelse til afsnit 4.2.2.

Landbrug & Fødevarer og Danske Halmleverandører bemærker til bilag F, at formuleringen i boksen med Biodiversitet på side 142 ikke er let at forstå. Det ville være nemmere at forstå, hvis der benyttes formuleringen fra bekendtgørelsen §5, hvor det står beskrevet uden anvendelse af to gange "ikke".

Ad nr. 11: Krav om indberetning, dokumentation og verifikation

Nature Energy bemærker, at det er uklart om en virksomhed, der producerer biogas, men samtidig vælger at anvende egenproduceret biogas til procesenergi i virksomheden der skal indberette efter stk. 1 eller stk. 2 i § 23. Det er Nature Energys opfattelse, at den primære forretning – altså for Nature Energys vedkommende produktion af biogas – vil være afgørende for indberetningstidspunkt, men det kunne med fordel præciseres i håndbogen.

Energistyrelsen skal hertil bemærke, at det vil blive præciseret, at virksomheder der anvender biogas skal indberette efter stk. 2, og altså skal indberette 1. september. Virksomheder der producerer og importerer skal ikke indberette. Det skal desuden bemærkes, at opgradering af biogas anses som anvendelse af biogas, idet biogassen anvendes til at producere et brændsel.

11.1. Opgørelse pr. kalenderår

Nature Energy bemærker, at det fremgår af § 23 stk. 1, at det indsendte materiale skal vise, hvordan virksomheden det foregående kalenderår har overholdt kravene. En opgørelse pr. kalenderår er udfordrende på to områder. Dels opgøres brugen af energiafgrøder for et gødningsår, som strækker sig fra 1. august til 31 juli det efterfølgende år. Dels laves den frivillige certificering altid for en max 12 måneders periode, men sker løbende over året. Dette er nødt til at være tilladt, da det ellers vil blive svært at få samtlige biogasanlæg certificeret i januar med de godkendte auditorer, der er til rådighed. Der bør derfor blødes op, så dokumentation skal være for 12 måneder og ikke nødvendigvis strikt på et kalenderår.

Energistyrelsen er enig i, at det ville være uhensigtsmæssigt, hvis indberetningsperioderne ikke er synkroniserede. Derfor er det præciseret, at indberetning af overholdelse af bæredygtighedskriterier og DHG-krav vil følge samme periode, som indberetning af biomasseopgørelsen gør i dag, altså løbe fra 1. august til 31. juli det efterfølgende år.

11.1. Udeladelse af enkelte dele biomasser

Nature Energy bemærker, at der i dag i de frivillige certificeringsordninger er mulighed for at undtage enkelte biomasser fra certificering. Da det fremgår, at en frivillig, godkendt certificering vil være en mulig opfyldelse af betingelserne om bæredygtighed, er det vores forventning, at det også fremadrettet vil være muligt. Muligvis er det sådan, det er tiltænkt ved, at der side 14 i håndbogen står anført, at det er tilstrækkeligt, at 90 pct. af industrielle biomasser er certificeret. Andetsteds i materialet fremgår teksten dog til, at samtlige biomasser, der indgår i biogasanlægget skal være certificeret (afsnit 4.3.1). Vi opfordrer derfor til, at ordlyden bringes i overensstemmelse gennem hele materialet, og at der fortsat er mulighed for at udelade enkelte biomasser anvendt i begrænset omfang.

Nature Energy bemærker, at det på s. 20-21, pkt. 4.3.1 i håndbogen fremgår indledningsvist "Såfremt biomassen ikke er certificeret...". Ordlyden giver anledning til en tolkning om, at samtlige biomasser, skal være certificeret enten via en frivillig ordning eller via de her beskrevne regler. Det kolliderer med, at det andetsteds (side 14) fremgår, at det er tilstrækkeligt, at 90 pct. af de industrielle biomasser skal være certificeret, og dels giver det anledning til et spørgsmål om sanktionerne i den forbindelse.

Energistyrelsen bemærker, at kravet om at kun 90 pct. af anvendte industrielle restprodukter skal opfylde bæredygtighedskriterierne, kun gælder for affald og restprodukter fra træindustri. Samtlige omfattede biomasser fra landbruget skal enten bæredygtighedscertificeres eller på anden vis leve op til de beskrevne regler.

Energistyrelsen bemærker desuden, at der for landbrugsbiomasse ikke er et decideret krav om certificering af biomasser. Hvis en frivillig ordning tillader at 10 pct. af industriel biomasse ikke behøves at leve op til certificeringsstandarderne vil Energistyrelsen acceptere dette.

11.3. Indberetning

Danske Halmleverandører foreslår at eventuelle registreringer fra marken, kan foregå i de systemer som anvendes til markstyring i dag og kan indberettes sammen med de øvrige data landmænd årligt indsender til Landbrugsstyrelsen. Bæredygtighedskrav i bekendtgørelsen er til en ny gruppe biomasse, som ikke tidligere har skulle dokumentere overholdelse af kravene over for aftagerne af biomassen. Det vil kræve et stort arbejde at få indrettet enkle systemer, der kan dokumentere reglerne overholdes, hvis systemet til indberetninger hos Landbrugsstyrelsen ikke kan benyttes.

Energistyrelsen vil, i den udstrækning det er muligt, overveje hvordan indberetning kan indrettes smidigt og evt. strømlines med eksisterende indberetninger.

Biogas Danmark anbefaler, at der allerede nu bør ske en tilretning af figurerne 10.4 og 10.5 i håndbogen, af "naturgasnettet" til "gasnettet", jf. den varslede ændring af "lov om naturgasforsyning" til "lov om gasforsyning".

Energistyrelsen imødekommer den foreslåede tilretning.

DS og PfAT mener at det bør være tydeligere, hvem der skal opfylde hvilke krav. Er det de "omfattede aktører" eller er det et bredere begreb?

DE & DFj og HOFOR finder det meget tidskrævende at skulle udregne GHG-udledning og – besparelser for hvert parti biomasse. Desuden er der her tale om et detaljeniveau, som vil gøre, at oplysningerne er fortrolige af forretningsmæssige hensyn.

HOFOR foreslår, at "drivhusgasudledning (gram CO₂ pr MJ, drivhusgasbesparelse (%))" slettes, og at det fremgår klart af teksten, at Energistyrelsen behandler data på leveranceniveau fortroligt. Af forretningsfortrolige hensyn lægger HOFOR vægt på, at det kun er de samlede/aggregerede opgørelser, der offentliggøres, og at der ikke offentliggøres data på leveranceniveau.

PbN mener ikke, at det er effektivt at skulle opbevare dokumentation per 'parti'. Kontrol udføres bedst for hver leverandørafregning (typisk månedsvis afregning), da det er på dette dokument at leverandøren anfører relevante data. Ved lastbiltransport knytter der sig typisk vejeseddel for hver vognlæs til afregningen. Ved bådtransport omfatter afregning typisk et bådlæs. Der bør ikke stilles krav om et massebalancesystem. Det er vel en mulighed - ikke et krav at benytte et massebalancesystem? Sporbarhedskrav bør kunne dokumenteres gennem eksisterende ordninger for sporbarhedscertificering (FSC, PEFC, SBP)

PfAT spørger hvad oplysninger om, hvorvidt det er løv eller nål skal bruges til og bemærker, at kravet er svært at opfylde. I dag er der to niveauer som blot sandsynliggøres og det er svært i sig selv. Stilles der krav om opgørelse af biomassetype, bør det være tilstrækkeligt at sandsynliggøre det frem for sporbar opgørelse på læsniveau. Det reelle fordeling mellem løv og nål kan ikke angives præcist i varierede skove. Hvilke af disse oplysninger anvendes til hvad, og hvor store krav er der til fuld sporbarhed. Det er i praksis stort set umuligt at tilvejebringe registreringer af disse forhold på læsniveau.

Energistyrelsen bemærker, at kravet til indberetning er justeret for at imødekomme aktørernes ønsker, således at det ikke længere er et krav at det oplyses, hvilken type af skov og type af operation, samt om det er løv- eller nåltræ, der er tale om. Samtidig er der sket præciseringer i hvilke biomassekategorier og – typer, der skal indberettes. Der er udarbejdet vejledningsmateriale, som lægges på Energistirelsens hjemmeside. Det er de omfattede virksomheder, der skal opfylde kravene, men de vil skulle stille krav videre til deres leverandører i værdikæden.

Intentionen med udtrykket per "parti" er, at dokumentationen skal følge relevante leverancer med tilknyttede bæredygtighedsoplysninger. Oplysningerne kan ikke laves pr. måned, hvis der inden for en måned kommer et bådlæs fra USA og et andet fra Baltikum. I et sådant tilfælde skal oplysninger indberettes for hvert bådlæs. Da det formentlig også vil være sådan virksomhederne modtager dem, vil der kun være minimalt ekstraarbejde forbundet med at indberette

dem pr. bådælæs. Hvis leverancerne derimod kommer fra samme geografiske oprindelse, dækker samme biomassetype og har samme bæredygtighedskarakteristika vil de kunne slås sammen til en "månedsløseleverance". Med ordet "parti" menes således "leverance" eller "sum af leverancer med de samme egenskaber".

Energistyrelsen vurderer, at det vil være nødvendigt at udregne GHG-udledning og –besparelse for hvert "parti", når der ved "parti" forstås "leverance" eller "sum af leverancer med de samme egenskaber". Denne beregning vil være en forudsætning for, at der kan udregnes en samlet drivhusgasbesparelse for den biomasse-mængde, der anvendes i et bestemt anlæg, som skal opfylde drivhusgasemissionsbesparelseskravet.

Energistyrelsen vil offentliggøre oplysninger om biomassetyper, oprindelseslande og drivhusgasbesparelse mv. i aggregeret og anonymiseret form på Energistyrelsens hjemmeside. Forretningshemmeligheder vil kunne undtages fra aktindsigt efter en konkret vurdering. Hvis biomassetypen ikke er afgørende for opfyldelse af kravene, accepteres et estimat af fordelingen. Hvis biomassetypen er afgørende for opfyldelse af kravene kræves fuld sporbarhed på parti-niveau. Dette vil blive præciseret i håndbogen. Energistyrelsen kan bekræfte, at det ikke er et krav at benytte et massebalancesystem, hvis partier med forskellige karakteristika ikke sammenblandes.

Indberetningerne vil ligge til grund for indberetninger til EU som følge af Governance-forordningen⁴ og vil blive anvendt til nødvendige afrapporteringer som følge af klimaloven⁵. Oplysningerne vil desuden danne basis for en evaluering af bæredygtighedskravene i 2023.

11.4. Geografisk oprindelse

L&F og Danske Halmleverandører bemærker, at der i sidste afsnit i kapitel 10 fremgår "at oplysninger om geografisk oprindelse og typen af råprodukt for biomassebrændslerne skal stilles til rådighed for forbrugerne på operatørernes, leverandørernes eller de relevante kompetente myndigheders websteder...". Det fremgår ikke klart, hvilket niveau af "geografisk oprindelse" der er tale om. Ud fra figur 10.1 vurderes at det må være oprindelsesland der er tale om. Er det korrekt?

DE & DFJ foreslår at fjerne kravet om, at oprindelsen skal angives som region for store lande over 1,5 mio. km², da det ikke indgår i de nuværende certificeringsordninger. Hvad er den faglige begrundelse for at sætte særlige krav til store lande? Dermed pålægger man store lande en væsentlig hindring for samhandel, som små lande ikke har.

L&F mener ikke, at det fremgår klart, hvilket niveau af "geografisk oprindelse", der skal indberettes. Er det oprindelsesland, region eller kommune niveau. Dette bør fremgå mere klart af Håndbogen.

Energistyrelsen bemærker, at "geografisk oprindelse" i indberetningen er "land" for lande under 1,5 mio. km² og "land samt subnational region/stat" for lande over 1,5 mio. km². Hvis landet, hvorfra skovbiomasse stammer, er større end 1,5 mio. km² skal den geografiske oprindelse således angives på regionalt niveau, svarende til f.eks. en stat i USA. "Geografisk op-

⁴ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2018/1999 af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen, artikel 20 og bilag IX del 1.

⁵ Lov nr. 965 af 26/06/2020

rindelse" er dog for biomassekategorierne: "restprodukter fra træindustri", "affald og restprodukter fra anden produktion" samt for "kommunalt affald og træaffald" begrænset til **oprindelsesland** uanset landets størrelse. Dette vil blive præciseret i håndbogen. Energistyrelsen ønsker ikke at besværliggøre administrationen unødigt, men finder, at f.eks. "USA", "Rusland" eller "Brasilien" er en for grovmasket kategorisering af den geografiske oprindelse for skovbiomasse. Risikoen for, at kravene ikke overholdes, ikke har nogen effekt eller ikke kan kontrolleres er for stor, hvis en aktør f.eks. kan angive "Rusland" som sit kildeområde. Kravet vil derfor blive fastholdt.

11.6. Massebalancesystemet

DE & DFj mener at følgende sætning om massebalancesystemet kan misforstås "Systemet skal således sikre, at der kan trækkes partier ud af en blanding med bestemte karakteristika." Foreslår at ændre sætningen til "Systemet skal således sikre, at certificeret materiale ikke blandes sammen med materiale, som certificeringsordningens standarder ikke tillader sammenblanding med, samt at der ikke trækkes mere materiale med certificeringsbetegnelse ud af sammenblandingen, end der er kommet ind."

Derudover kan følgende sætning misforstås: "skal det være muligt at opdele de to leverancer i den efterfølgende distribution, selvom biomassen fysisk er blevet blandet", og bør omformuleres til "skal det kun være muligt at udtage en mængde certificeret materiale til videresalg svarende til mængden i leverancen fra den certificerede skov."

Energistyrelsen bemærker, at sætningen "Systemet skal således sikre, at der kan trækkes partier ud af en blanding med bestemte karakteristika" slettes, da den kan undværes i definitionen, men bemærker at massebalanceprincippet ikke kun skal sikre transparens om certificering, men også om bæredygtighedskarakteristika.

11.7. Små selskabers mulighed for at indberette sammen

DE & DFj foreslår, at mindre selskaber, for at reducere omkostningerne, bør kunne gå sammen om indrapportering og dokumentation eller købe ydelsen fra et eksternt selskab. DE & DFj foreslår, at håndbogen beskriver dette.

Energistyrelsen bemærker, at aktører, der skal opfylde kravene og som beskrives i Håndbogens kapitel 3, juridisk set står til ansvar hver især. Men det står dem frit for at skaffe eksternt hjælp til indrapportering og dokumentation. Aktørerne kan også indkøbe biomasse i fællesskab og bede biomasseleverandørerne om at tilvejebringe hovedparten af de oplysninger, der skal bruges til indrapporteringen. For at tydeliggøre dette indsættes denne tekst i håndbogens kapitel 3: "De oven for angivne aktører står juridisk set til ansvar for overholdelse af kravene. For at kunne gøre dette, kan aktørerne stille krav, herunder dokumentationskrav, til deres biomasseleverandører. Aktørerne kan også indhente eksternt hjælp til indrapportering og dokumentation, men dette ændrer ikke ansvarsforholdene".

11.8. Frivillig ordning

Landbrug & Fødevarer anmoder om en beskrivelse i 2.1 i håndbogen af, hvordan en frivillig ordning adskiller sig fra en certificeringsordning? Hvis det tænkes som systemer, som udelukkende viser, at direktivet overholdes, vil de ikke dække de danske implementering.

Energistyrelsen bemærker at en "Frivillig ordning" er defineret således i Håndbogen: "En certificeringsordning, (eng. "Voluntary Scheme") som mindst indeholder samme krav til bæredygtighed m.v., som VE-direktivets minimumskrav, og som Europa-Kommissionen har godkendt kan dokumentere overholdelse heraf". Det er korrekt, at en "frivillig ordning" dermed ikke nødvendigvis kan dokumentere overholdelse af de ekstra danske krav. Dog kan nogle ekstra krav dokumenteres overholdt med bestemte certificeringsordninger, som muligvis på et tidspunkt vil blive EU-godkendt som frivillige ordninger.

DS og PfAT bemærker, at der bør være en henvisning til listen over EU godkendte frivillige ordninger. DS og PfAT mener ikke, at kravene kan træde i kraft, før der kan findes en fyldestgørende liste, da skovejere skal have tid til at forberede sig. DS og PfAT antager, at FSC, PEFC og SBP bliver godkendt af EU-kommissionen og kan opfylde kravet til "frivillig ordning".

DM&E spørger hvilke ordninger, der er godkendt af EU kommissionen og efterlyser en definition af "alternativ dokumentation".

PfAT og Landbrug & Fødevarer spørger, hvordan en frivillig ordning adskiller sig fra en certificeringsordning. PfAT formoder, da en "frivillig ordning" skal være godkendt af EU, at der er tale om de store certificeringsordninger og ikke alle former for alternativ dokumentation.

PfAT finder det tvivlsomt, om der kommer en fyldestgørende liste med certificeringsordninger allerede til sommer, og mener derfor der bør indføres en overgangsordning, hvor man fra dansk side f.eks. anerkender FSC, PEFC og SBP frem til EU er klar med deres liste. PfAT anser SBP som et vigtigt redskab og finder det problematisk hvis SBP ikke i sig selv er tilstrækkelig.

Energistyrelsen bemærker, at der endnu ikke findes godkendte frivillige ordninger. Der kan derfor endnu ikke henvises til en liste, men der vil komme en henvisning på Energistyrelsens hjemmeside, når sådanne ordninger er godkendt. Hvis der ikke findes EU-godkendte certificeringsordninger (frivillige ordninger), når bekendtgørelserne træder i kraft, vil Energistyrelsen midlertidig kunne godkende, at visse certificeringsordninger kan anvendes. Hvis SBP godkendes af EU-Kommissionen som en frivillig ordning, vil denne kunne anvendes til at dokumentere opfyldelse af VE-direktivets krav og visse af de ekstra danske krav.

11.9. Krav til verifikator

DS bemærker, at der stilles krav til verifikator i forhold til skovbiomasse om at være akkrediteret til at certificere efter mindst én sporbarhedscertificeringsordning, f.eks. SBP. DS foreslår, at der efter kravet "mindst én sporbarhedscertificeringsordning" skrives f.eks. SBP, FSC eller PEFC.

PbN foreslår, at verifikatorer skal være akkrediteret til at udføre certificering efter:

- mindst én skovcertificeringsordning, f.eks. FSC eller PEFC, og
- mindst én certificeringsordning for biomasseproduktion, f.eks. SBP, og
- mindst én sporbarhedscertificeringsordning, f.eks. FSC eller PEFC, samt
- være EUTR "monitoring organisation".

PbN mener, at det er relevant at stille krav om akkreditering til en biomasseproducent ordning som SBP da langt det meste certificerede biomasse i dag leveres med SBP certificering. PbN skriver, at da SBP kræver, at biomasseproducenten er certificeret efter FSC og/eller PEFC sporbarhedsstandard, er det også relevant at stille krav om at verifikator er akkrediteret til

mindst en af de to sporbarhedscertificeringer. Alle certificeringsorganer, der har SBP akkreditering i dag, har også akkreditering til mindst en sporbarhedscertificeringsordning (FSC og/eller PEFC), da det er et krav for at kunne udføre SBP certificering.

Energistyrelsen har justeret teksten i overensstemmelse med PbNs forslag, da både SBP, FSC og PEFC bliver nævnt, men SBP ikke specielt bliver nævnt under sporbarhedscertificering, da SBP selv henviser til FSC og PEFC. Det vil desuden fremgå af Håndbogen, at Energistyrelsen kan dispensere for ovenstående krav efter en konkret vurdering. Energistyrelsen kan desuden beslutte, at andre ordninger, end de her nævnte, kan være kvalifikationsgrundlag for verifikator. Energistyrelsen vil offentliggøre en liste over disse ordninger på styrelsens hjemmeside.

11.10. Tredjeparts verifikation frem til første opsamlingssted

DS bemærker, at det er uklart om kravet om 3. parts verifikation af skovbiomasse, gælder skovbiomasse generelt eller kun restprodukter, og om det kun er i forhold til klimakravet i 5.6 eller helt generelt. DS finder det ikke tydeligt, om det kun er oprindelsen eller også typen, der kræves verificeret. Som det umiddelbart forstås, gælder det for oprindelsen af al skovbiomasse og særligt for typen, hvis der anvendes mulighed C under punkt 5.6.1. DS spørger, hvorfor der kun er krav, når det gælder skovbiomasse og mener, at det vil være lige så relevant at verificere oprindelsen f.eks. af affald. Det bør fremgå, at såfremt træet kommer fra skov, der er certificeret efter PEFC og FSC og har en efterfølgende sporbarhedscertificering i alle led eller er SBP-certificeret, er dette krav opfyldt.

PfAT spørger, hvorfor der kun er krav om 3. parts verifikation, når det gælder skovbiomasse, og frygter at det bliver nødvendigt med dobbeltcertificering, med både skovcertificering og SBP, hvilket vil være byrdefuldt for ikke mindst de mindre skovejendomme, som der er mange af i Danmark. PfAT forstår behovet for at sikre, at den anvendte biomasse kategoriseres rigtigt, men det bør gælde alle kategorier og ikke kun skovbiomasse.

DE & DFj spørger, om kravet om 3. parts certificering svarer til PEFCs og FSCs CoC-certificering? I så fald bør det udpejles, at man kan efterleve dette krav vha. CoC-certifikat fra disse organisationer. Det bruger man i dag, så det vil være nemt at forholde sig til for aktører.

DS mener ikke, at det er tydeligt, om det forventes, at verifikator skal ud i skoven og kontrollere, at et bestemt læs flis kommer fra det angivne område? Det vurderes at være stort set umuligt i praksis. Særligt i de tilfælde, hvor der indkøbes fra små skove der kun leverer få læs med års mellemrum. Eller er det ved varmeværket? Og skal værket så med mellemrum ud til leverandører og tjekke hvilke elementer, der indgår i flis?

DS og DM&E, PfAT og TMI & DTI mener, at det er uklart, hvordan definitionen "det første opsamlingssted" skal forstås. En stor del af den danske flisproduktion sker direkte i skoven enten direkte fra bevoksningen eller fra stak, så det er flis, der forlader skoven. Kun en meget lille del af skovens restproduktion fragtes ud af skoven uforarbejdet. DS mener, at det i stedet bør defineres som det første distributionssted, efter biomassen har forladt skoven.

DE& DFj foreslår, at ændre definitionen til: "Det første opsamlingspunkt for skovbiomasse er første centrale logistikpunkt, hvorfra biomasse transporteres til centrallager eller kunde".

Energistyrelsen er enig i, at definitionen er uklar, og at det første opsamlingssted ikke er skoven. Definitionen vil blive ændret til "Det første opsamlingspunkt for skovbiomasse er "en lager- eller forarbejdningsfacilitet, der forvaltes af en virksomhed, der indkøber råvarer direkte fra primære producenter af skovbiomasse".

Energistyrelsen kan oplyse, at kravet om 3. parts verifikation af oprindelse og type gælder for al biomasse, der bruges til energiformål. VE-direktivet har imidlertid i artikel 30.3 en undtagelse for skovbiomasse frem til det første opsamlingssted. Det er denne undtagelse, som det ekstra danske krav vedr. 3. parts verifikation har til formål at eliminere. Ministeriet kan bekræfte, at såfremt træet kommer fra skov, der er certificeret efter PEFC eller FSC og har en efterfølgende sporbarhedscertificering i alle led eller er SBP-certificeret, er dette krav opfyldt. VE-direktivets undtagelse for skovbiomasse frem til første opsamlingssted er ikke medtaget i de danske krav, da skovbiomasse udgør et meget stort volumen samtidig med, at der vurderes at være bæredygtighedsmæssige risici med denne biomassetype, som kræver 3. parts verifikation frem til første opsamlingssted, hvis lav risiko skal sikres.